

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY ZAŁUSKI
NA LATA 2008 – 2015**

Czerwiec, 2008 rok

SPIS TREŚCI

1	Wstęp.....	4
2	Wprowadzenie do Strategii Gminy Załuski na lata 2008-2015.....	7
1.	Założenia wstępne.....	7
2.	Proces aktualizacji	7
3.	Dostosowanie zapisów w aktualizacji Strategii do nowych uwarunkowań.....	8
4.	Udział w procesie aktualizacyjnym	8
5.	Organizacja i metodyka prac nad aktualizacją strategii.....	8
6.	Stopień realizacji Strategii z 2004 roku	9
3	Charakterystyka Gminy.....	10
4	Zasoby naturalne i stan środowiska.....	12
4.1.1	Warunki klimatyczne	12
4.1.2	Powietrze atmosferyczne	12
4.1.3	Warunki geologiczne i hydrogeologiczne.....	14
4.1.4	Gleby.....	18
4.1.5	Szata roślinna	19
4.1.6	Gospodarka odpadami	24
4.1.7	Hałas	28
4.1.8	Promieniowanie	30
4.1.9	Potencjalne zagrożenia środowiska	32
5	Infrastruktura techniczna.....	34
5.1	Wodociągi.....	34
5.2	Kanalizacja.....	39
5.3	Melioracje wodne	40
5.4	Komunikacja.....	40
5.5	Energetyka	45
5.6	Gazownictwo	46
5.7	Telekomunikacja.....	46
5.8	Planowanie przestrzenne w gminie.....	47
5.9	Zasoby mieszkaniowe.....	48
6	Struktura społeczna i demograficzna gminy.....	50
6.1	Liczba ludności	50
6.2	Bezrobocie	52
7	Historia.....	54

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

8	Oświata i kultura	60
9	Bezpieczeństwo	63
10	Pomoc społeczna	67
11	Opieka zdrowotna.....	72
12	Rolnictwo	73
12.1	Grunty	73
12.2	Gleby.....	74
13	Działalność gospodarcza	80
14	Budżet gminy	81
14.1	Dochody Gminy Załuski w latach 2005-2007	81
14.2	Wydatki Gminy Załuski w latach 2005-2007	82
15	Zrealizowane inwestycje w gminie Załuski w latach 2004 – 2007. Raport.....	84
16	Analiza SWOT i koncepcja rozwoju gminy Załuski	87
16.1	Założenia metodologiczne analizy SWOT	87
16.2	Analiza SWOT.....	87
16.3	Analiza strategiczna rozwoju gminy Załuski.....	90
16.4	Misja i wizja Gminy Załuski.....	92
17	Cele strategiczne rozwoju Gminy Załuski	93
17.1	Cele operacyjne.....	95
18.	Lista zadań do realizacji w poszczególnych obszarach strategicznych	103
18	Planowane inwestycje w latach 2008 -2010.....	110
19	Wykaz kluczowych przedsięwzięć i projektów do osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Gminy Załuski.....	112
20	Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi i programami	113
20.1	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	113
20.2	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013	114
20.3	Narodowa Strategia Spójności 2007-2013.....	114
20.4	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013	115
21	System wdrażania i monitorowania	116
21.1	Podstawowe warunki wdrażania i realizacji Strategii.....	116
21.2	Podstawowe zasady monitoringu.....	117
22	PODSUMOWANIE I WNIOSKI	119

1 Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008 – 2015 powstała w ramach aktualizacji Strategii opracowanej w 2004 roku. Strategia Rozwoju Gminy - to pewien generalny plan strategiczny długotrwałego działania, mający na celu przedstawienie kompleksowego programu rozwoju tego terenu, opartego o istniejące uwarunkowania, potencjalne możliwości i szanse.

Strategia rozwoju Gminy jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy w celu określenia najważniejszych zamierzeń, osiągniętych wspólnym wysiłkiem władz samorządowych, mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Narzędziem realizacji strategii są głównie publiczne środki finansowe. Większość zamierzeń gmin wykracza poza możliwości budżetowe. Dlatego możliwe i konieczne jest stosowanie takich metod działania jak: współpraca międzygminna, pozyskiwanie środków pozabudżetowych, zlecanie zadań organizacjom społecznym, przedsięwzięcia publiczno - prywatne, interwencyjne działania władz rządowych i powiatowych. Oznacza to, że samorząd gminy nie jest jedynym podmiotem strategii rozwoju, chociaż ponosi odpowiedzialność za jej sformułowanie i uchwalenie .

Integralnym elementem każdej strategii przemian strukturalnych musi być aktywna polityka regionalna. Wynika to z tego, iż każdy region charakteryzuje się odrębnymi typami problemów rozwojowych, w związku z czym wymaga się, aby programy regionalne miały charakter dostosowany do indywidualnych warunków i potrzeb. W Unii Europejskiej takie programy są opracowywane w wyniku inicjatyw terenowych i lokalnych. Stanowią podstawę wypłacania stałych dodatków konsumpcyjnych na terenach o gorszych warunkach naturalnych, dopłat wyrównawczych, oraz finansowaniu inwestycji restrukturyzacyjnych, i udzielaniu dogodnych preferencyjnych kredytów. Zintegrowany rozwój obszarów wiejskich nie jest możliwy bez umiejętnego kreowania i wspierania ze strony samorządów terytorialnych oraz innych instytucji i organizacji odpowiedzialnych za rozwój regionów. Wynika to z tego, że wprowadzenie mechanizmów rynkowych spowodowało drastyczny spadek dochodów, co jeszcze bardziej pogorszyło sytuację ludności rolniczej wobec innych grup społecznych oraz ograniczyło zdolności akumulacyjne gospodarstw, a wielu przypadkach doprowadziło do dekapitalizacji majątku produkcyjnego. Hamulcem reorientacji wsi i rolnictwa są także przestarzałe struktury i niesprawny system instytucji społeczno gospodarczych funkcjonujących

na wsi. W warunkach gospodarki rynkowej i rosnącej konkurencji, wiele zależy od aktywności samorządów i władz lokalnych.

Podstawowym założeniem koncepcji rozwoju gminy Załuski jest przyjęcie takiego sposobu gospodarowania, który opierał się będzie na następujących zasadach:

- możliwie pełnym wykorzystaniu szans tkwiących w istniejących warunkach naturalnych i strukturze demograficzno-zawodowej,
- wielofunkcyjnym rozwoju obszarów, a zwłaszcza małych i średnich podmiotów gospodarczych nie związanych bezpośrednio z rolnictwem, a umożliwiających zagospodarowanie nadwyżek zasobów pracy,
- tworzenie silnego otoczenia rolnictwa, a zwłaszcza efektywnym zagospodarowaniu istniejącego potencjału przetwórczego,
- wyprzedzającym bądź równoległym w stosunku do infrastruktury produkcyjnej rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej wsi,
- lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych uwzględniających warunki naturalne i względy ochrony środowiska.

Realizacja wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich napotyka na szereg trudności i problemów. Do najistotniejszych z nich należy zaliczyć:

- brak wystarczających środków finansowych do uruchomienia samodzielnej działalności gospodarczej,
- brak jednoznacznych i wyczerpujących informacji o możliwościach dostępu do środków finansowych,
- stosunkowo wysokie oprocentowanie kredytów bankowych,
- wzajemna nieufność współuczestników potencjalnej gry rynkowej wynikająca z ryzyka podejmowania działalności gospodarczej,
- niski poziom edukacji ekonomicznej, dezintegracja społeczna, marazm, apatia, itp.,

Powyższe czynniki stanowią skuteczny hamulec rozwoju inicjatyw gospodarczych, a w konsekwencji całego obszaru gminy. Celem niniejszej pracy jest pomoc w utworzeniu instytucji w gminie Załuski, które ułatwiłyby funkcjonowanie już działających podmiotów gospodarczych i pobudziły mieszkańców do inicjatyw gospodarczych. Strategię opracowano w celu wytyczenia kierunków rozwoju gminy, realizacji potrzeb i interesów obywateli,

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

przedsiębiorstw działających w gminie oraz użytkowników (odwiedzających gminę i w niej pracujących).

Można więc wnosić, że w dzisiejszych warunkach realizacja wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, uwarunkowana będzie utworzeniem silnej sieci struktur różnego typu instytucji i organizacji, które stymulowałyby rozwój gminy, pobudzały mieszkańców do inicjatyw społecznych, usprawniały i ułatwiały funkcjonowanie podmiotów gospodarczych oraz kreowały przedsiębiorczość.

2 Wprowadzenie do Strategii Gminy Załuski na lata 2008-2015

1. Założenia wstępne

Prezentowany dokument – Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008 – 2015 – w sposób kompleksowy aktualizuje Strategię Rozwoju Gminy uchwaloną przez Radę Gminy Załuski w dniu 23 sierpnia 2004 roku (Uchwała nr 117/XVII/2004).

Konieczność aktualizacji Strategii wynika z kilku przesłanek, do których należą:

- horyzont czasowy obejmujący okres programowania 2007-2013 i zmiany dotyczące funduszy strukturalnych w nowym okresie programowania,
- zmiany w rozwoju zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej, które mają decydujący wpływ na treść planowanych działań, określenie wśród nowego katalogu celów strategicznych i celów operacyjnych,
- powiązanie Strategii z nowymi celami strukturalnymi UE oraz spójność z polityką regionalną w kontekście reform funduszy UE,
- powiązanie Strategii z planami rozwojowymi i przestrzennymi gminy Załuski.

Pomimo wielu zmian, przedstawiony dokument jest w dalszym ciągu kontynuacją Strategii z 2004 roku. Zachowane zostały jej podstawowe idee i założenia dotyczące przyszłości Gminy Załuski w sferze: zrównoważonego ekonomicznego, społecznego i kulturalnego rozwoju gminy. Strategia ujmuje główne cele i uwarunkowania rozwoju na przestrzeni 7 lat. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągnięcia wyznaczonych celów przez sterowanie rozwojem gminy. Najkrócej można ją zdefiniować jako zarządzanie przyszłością gminy.

Okres realizacji Strategii został przyjęty na lata 2008 – 2015 z uwagi na kwalifikowalność wydatków oraz zasadę n+2, wpisującą planowane przedsięwzięcia strategiczne na okres programowania UE na lata 2007 - 2013, które będą mogły być realizowane do 2015 roku.

2. Proces aktualizacji

Podstawą procesu aktualizacji są wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wynikające z procesu programowania i koncepcji polityki rozwoju regionalnego w perspektywie okresu programowania 2007- 2013 wydłużone zgodnie z przedstawioną zasadą n+2 do końca roku 2015. Proces aktualizacji oparty został na następujących założeniach:

- ☞ Analiza strategiczna,
- ☞ Analiza dokumentów rozwojowych gminy Załuski,

☞ Weryfikacja uwarunkowań rozwojowych (analiza SWOT),

Utrzymanie ciągłości planowania strategicznego rozwoju gminy Załuski, zgodność propozycji projektowych z kierunkami i celami długofalowego rozwoju określonymi w Strategii.

3. Dostosowanie zapisów w aktualizacji Strategii do nowych uwarunkowań

- Polityka spójności,
- Wymogi funduszy strukturalnych UE,
- Programy Operacyjne na lata 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Strategia Rozwoju Kraju, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Regionalne strategie rozwoju.

4. Udział w procesie aktualizacyjnym

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015 zaktualizowana została przy udziale środowisk lokalnych, lokalnej społeczności, sołtysów, radnych gminy i przedstawicieli instytucji. Spełniony został tym samym wymóg uspołecznienia procesu planowania strategicznego rozwoju, konsultacji społecznych. Jest to wyraz realizacji zasady partnerstwa w procesie rozwoju lokalnego wyrażany w regulacjach i postulatach UE. Opinie środowisk zostały wyrażone w postaci specjalnych wniosków a ich zawartości poddane zostały analizie i uwzględnione w aktualizacji „Strategii Rozwoju Gminy na lata 2008 – 2015”.

5. Organizacja i metodyka prac nad aktualizacją strategii

Koordynatorem prac aktualizacyjnych Strategii Rozwoju Gminy był samorząd gminy Załuski. W procesie aktualizacji, zaangażowane były władze samorządowe, radni i sołtysi gminy Załuski. Proces aktualizacji obejmował prace samorządu z instytucjami z terenu gminy oraz przedstawicielami środowisk społecznych. Współpraca instytucjonalna oznaczała udział przedstawicieli instytucji samorządowych (szkoły, biblioteka, oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej). Pierwszą fazą pracy było robocze opracowanie aktualizacji dokumentu Strategii.

W procesie uspołecznienia zorganizowano również konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy. Mieszkańcy mieli możliwość zapoznania się z postępowaniem nad aktualizacją tego dokumentu. Na stronie internetowej gminy została zamieszczona informacja o pracach nad aktualizacją strategii (podany został adres e-mail: na który mieszkańcy mogli składać wnioski związane z planowaniem strategicznym gminy). Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych dokument został przedłożony w formie uchwały do Rady Gminy. Dokument uwzględnia wnioski biorących udział w konsultacjach. W trakcie konsultacji dokonano weryfikacji głównych czynników i uwarunkowań rozwojowych w formie analizy SWOT oraz głównych kierunków rozwojowych Gminy Załuski.

6. Stopień realizacji Strategii z 2004 roku

Analiza wykonania Strategii do 2008, nie pozwala na jednoznaczne określenie stopnia jej realizacji. Większość przedsięwzięć ujęta w programach operacyjnych dotyczyła dłuższego okresu realizacji na lata 2004 -2014 z wyłączeniem części infrastruktury drogowej (ciągi piesze i parkingi), wodociągowej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (zaplanowane zadania w dużej mierze zrealizowano w 2004-2007).

Przedsięwzięcia związane z zakresem infrastruktury społecznej (edukacja, kultura, turystyka i sport) określone zostały do realizacji w późniejszym horyzoncie czasowym od 2008 –2013 roku a nawet do 2015 jak w przypadku gazyfikacji czy budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach naszej gminy. W przypadku niektórych inwestycji konieczna jest korekta terminów realizacji. Kontynuowane i zdynamizowane muszą być działania dotyczące wspierania rolników (tworzenie grup producenckich) jak małych i średnich przedsiębiorców. Nadal bardzo ważnym aspektem realizacji Strategii Rozwoju Gminy jest aktywizacja społeczna i współpraca z organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, edukacji szczególnie w zakresie promocji inicjatyw kulturalnych, sportowych imprez rekreacyjnych.

Umiejętne zaplanowanie przedsięwzięć i wpisanie ich w priorytety polityki rozwoju, stwarza nowy wymiar planowaniu strategicznemu do realizacji celów społeczno-gospodarczych przy wykorzystaniu funduszy strukturalnych UE. Wydatki dotyczące realizacji Strategii w badanym okresie to nakłady na infrastrukturę techniczną w tym: i drogową i rozwój inwestycyjny oraz edukacyjny.

Zaktualizowana strategia będzie wytyczną określającą przedsięwzięcia do realizacji.

3 Charakterystyka Gminy

Gmina Załuski położona jest przy południowo-wschodniej granicy powiatu płońskiego, zajmuje powierzchnię około 112 km², co stanowi 8,09 % ogólnej powierzchni powiatu. Gminę zamieszkuje 5.688 osób (dane z dnia 31.12.2007 r.) tj. 6,2 % ogólnej liczby ludności powiatu. Gmina Załuski sąsiaduje z 5 gminami: Czerwińsk n/Wisłą, Naruszewo, Płońsk i Joniec (powiat płoński) oraz z gminą Zakroczym (powiat nowodworski). W granicach gminy znajduje się 30 wsi.

Gmina leży w zasięgu oddziaływania miasta Płońska. Odległość ośrodka gminnego od miasta wynosi ok. 16 km. Niewiele większa odległość dzieli Załuski od miasta Nowy Dwór Mazowiecki. Odległość od magistralnej linii kolejowej relacji Warszawa-Gdańsk - 18 km i od miasta Nasielsk (również w/w linia kolejowa) - 23 km. Odległość gminy od Warszawy wynosi 40 km.

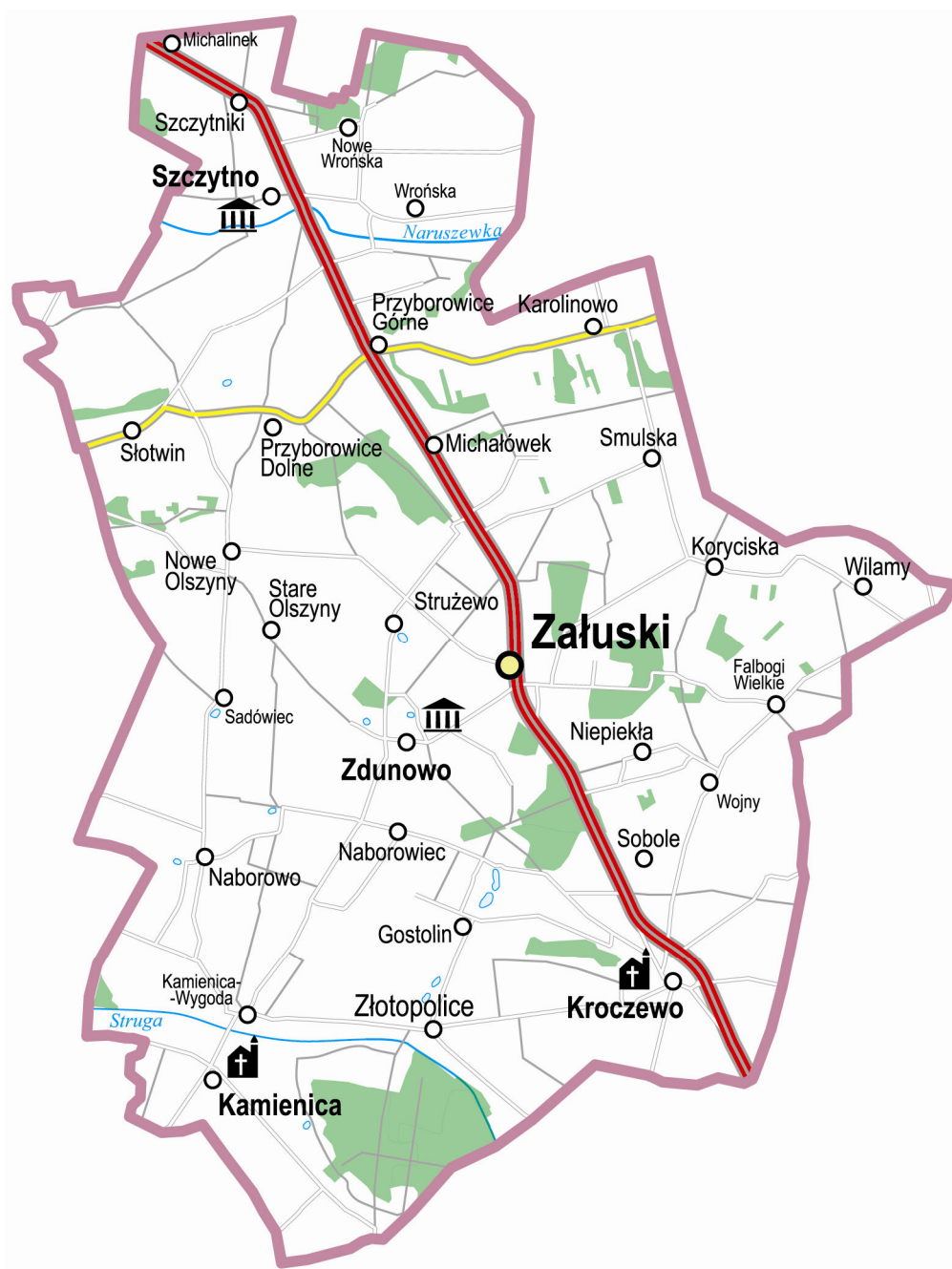
Zewnętrzne powiązanie komunikacyjne zapewniają przebiegające przez teren gminy następujące drogi: droga krajowa nr 7 relacji Warszawa-Gdańsk, droga wojewódzka nr 571 relacji Naruszewo - Nasielsk oraz sieć dróg powiatowych.

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo rozwijające się na bazie gospodarstw indywidualnych. Przekształcenia szaty roślinnej pod wpływem działalności gospodarczej, zabiegów melioracyjnych i innych doprowadziły do ukształtowania krajobrazu charakterystycznego dla rejonów typowo rolniczych. W krajobrazie dominują pola uprawne oraz zabudowa zwarta i rozproszona wraz z towarzyszącą jej zielenią (rośliny uprawne i ozdobne) oraz zbiorowiska chwastów ruderalnych. Niewielkie powierzchnie przypadają na półnaturalne zbiorowiska łąkowe i bagienne, ograniczone do pasów wzdłuż cieków oraz rozproszonych płatów w zagłębieniach bezodpływowych.

Fot. www.powiat-plonski.pl

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Źródło: mapa pochodzi z firmy IMAGIS, www.globe24.pl

4 Zasoby naturalne i stan środowiska

4.1.1 Warunki klimatyczne

Według regionalizacji klimatycznej Polski, Załuski i okolice znajdują się w północno-wschodniej części dzielnicy klimatycznej środkowej (VII) i północnej części regionu agroklimatycznego Krainy Wielkich Dolin (C).

Okres wegetacyjny w rejonie Załusk trwa średnio 210-220 dni. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 50-60 dni w roku, dni z przymrozkiem jest średnio 100-110 w roku. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych utrzymuje się poniżej 500 mm, jest to najmniejszy średni opad roczny w Polsce. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi +7,3°C, najchłodniejszym miesiącem roku jest luty ze średnią temperaturą powietrza -3,7°C, najcieplejszym lipiec ze średnią temperaturą powietrza +17, 8°C.

Dominują wiatry o kierunkach zachodnich (SW i W), według siły wiatr słaby (2-5 m/s).

4.1.2 Powietrze atmosferyczne

Okolice Załusk nie należą do obszarów o dużym zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego. Największą część emisji zanieczyszczeń stanowi emisja pochodząca z energetycznego spalania paliw. Spowodowana jest głównie znaczną ilością kotłowni lokalnych opalanych węglem. Instalacje technologiczne pełnią rolę drugorzędą ponieważ okolice Załusk mają charakter typowo rolniczy, a zakładów o profilu produkcji szkodliwym dla środowiska jest bardzo mało. Modernizacja kotłowni węglowych i palenisk domowych będzie uzależniona od sytuacji ekonomicznej i świadomości ekologicznej mieszkańców gminy. Obecnie najtańszym paliwem jest drewno i odpady z jego przeróbki oraz węgiel. Nośniki ciepła takie jak gaz propan - butan, olej opałowy i energia elektryczna są znacznie droższe. Należy zwrócić uwagę na możliwość wykorzystania źródeł energii o charakterze odnawialnym np. biomasa roślinna. Źródłem biomasy mogą być uprawy energetyczne wierzby krzewiastej prowadzone na nieużytkach i terenach niezagospodarowanych. Aby poprawić stan środowiska należy przyspieszyć procesy modernizacyjne w kotłowniach i stopniowo przechodzić na paliwo ekologiczne.

Zanieczyszczenia powietrza to głównie: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz pyły. Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu

zanieczyszczonego węgla. Tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy). Pyły emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych.

Wyższe wartości opadu pyłu mogą wystąpić wzdłuż drogi krajowej nr 7 Warszawa-Gdańsk. Na pogorszenie warunków aerosanitarnych wpływają również zakłady usługowe, stacja benzynowa i obiekty hodowlane.

Do powietrza atmosferycznego mogą przedostawać się gazy złowonne. Na terenie gminy odory mają głównie oddziaływanie lokalne. Jednakże, obciążenie atmosfery substancjami „złownymi” powoduje, że nawet niewielkie niezorganizowane emisje zanieczyszczeń odorowych, przy zaistnieniu niekorzystnych warunków atmosferycznych może stanowić uciążliwość dla mieszkańców.

Do źródeł wytwarzających gazy złowonne (odory) na terenie gminy można zaliczyć:

- ◀ odory towarzyszące hodowli (składowanie bądź nawożenie obornikiem, gnojówką, gnojowicą),
- ◀ odory towarzyszące chemizacji w rolnictwie (wykonywanie oprysków),
- ◀ zbiorniki bezodpływowe (szamba),
- ◀ niezorganizowane źródła emisji gazów złowonnych z indywidualnych palenisk domowych, (np. spalanie odpadów z tworzyw sztucznych, gumy w paleniskach domowych),
- ◀ oczyszczalnia ścieków.

W celu zmniejszenia dyskomfortu powstającego w wyniku przedostawania się gazów złowonnych do powietrza, należy przestrzegać odpowiednich odległości usytuowania domów mieszkalnych lub obiektów użyteczności publicznej od w/w potencjalnych źródeł substancji złowonnych a także prowadzić edukację ekologiczną dotyczącą prawidłowego zagospodarowania odpadów oraz stosowania dobrej praktyki rolnej.

Cele z zakresu poprawy powietrza atmosferycznego w gminie:

- ◀ spalanie węgla o korzystnych dla środowiska parametrach takich jak: zmniejszona zawartość siarki, niska zawartość popiołu, wysoka wartość opałowa,

- ◀ przechodzenie na paliwo olejowe lub gazowe,
- ◀ dążenie do ograniczania strat energii wytworzonej (uszczelnianie i usprawnianie sieci przesyłowych, poprawa parametrów energetycznych budynków w szczególności mieszkalnych - termoizolacja),
- ◀ zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii (np. wykorzystanie biomasy roślinnej), termoizolacja elewacji budynków i elementów stolarki okiennej i drzwi,
- ◀ stosowanie w budownictwie materiałów o wysokim współczynniku izolacyjności cieplnej,
- ◀ edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie oszczędnego gospodarowania energią, korzystania z proekologicznych nośników energii jak również możliwości korzystnego finansowania (dofinansowanie lub preferencyjne kredytowanie termomodernizacji budynków i modernizacji kotłów i palenisk),
- ◀ promocja stosowania nowoczesnych rozwiązań w komunikacji i pojazdach,
- ◀ stosowanie w pojazdach benzyny bezołowiowej, biopaliw i gazu.

4.1.3 Warunki geologiczne i hydrogeologiczne

4.1.3.1 Geologia

Teren gminy Załuski zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym wg J. Kondrackiego położony jest w obrębie prowincji nizu Środkowoeuropejskiego, w podprowincji Niziny Środkowopolskiej na obszarze makroregionu Niziny Północnomazowieckiej, zaś mezoregionu Wysoczyzna Płońska.

Obszar gminy pokryty jest utworami czwartorzędowymi. Największe powierzchnie pokrywają gliny zwałowe (morenowe), piaski i żwiry lodowcowe i wodnolodowcowe oraz ropy i mułki. Pod względem wiekowym odpowiadają one stadiu północnomazowieckiemu zlodowacenia środkowopolskiego. Mniejsze powierzchnie zajmują osady eluwialne, rzeczne i organogeniczne tworzące się w okresie ostatniego zlodowacenia i w holocenie.

Całkowita miąższość utworów czwartorzędowych wynosi od 20 do ponad 100 metrów. Niżej występujące utwory trzeciorzędowe mają około 120-150 m miąższości, są to:

- ◀ ropy plioceńskie o zmiennej miąższości, dochodzącej do 60-100 m - ze względu na zaburzenia glacitektoniczne strop tych utworów może być wymieszany z leżącymi wyżej osadami czwartorzędowymi,

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

- ↖ utwory mioceńskie o miąższości ok. 30 m (piaski kwarcowe z wkładkami węgla brunatnego przewarstwione ilami i mułkami),
- ↖ utwory oligoceńskie o miąższości 15 - 35 m. (piaski morskie i muły).

Strop utworów mezozoicznych znajduje się na głębokości ok. 250 - 300 m, a ich spąg na głębokości ok. 2700-2800 m.

Podłoże obszaru gminy w większości budują grunty nośne. Grunty słabonośne, nie nadające się do bezpośredniego posadowienia fundamentów, występują jedynie w obrębie zagłębień terenowych oraz w dnach dolin rzecznych.

Teren gminy Załuski nie należy do zasobnych w surowce mineralne.

Tabela nr 1. Złóża kruszywa naturalnego (piasku) występującego na terenie gminy (udokumentowane)

Lp.	Nazwa złoża	Stan złoża	Zasoby		Wydobycie
			geologiczne bilansowe [tyś. ton]	przemysłowe	
1.	Przyborowice II*	Z	228	-	-
2.	Przyborowice III	E	21	-	3
3.	Przyborowice IV	R	155	-	-
4.	Przyborowice V	R	150,32	-	-

gdzie:

Z - eksploatacja zaniechana

E - złoża eksploatowane

R- złoża rozpoznane

Są to złoża pochodzenia czwartorzędowego, leżą poza obszarem chronionego krajobrazu.

4.1.3.2 Hydrogeologia

Według podziału hydrogeologicznego Polski, rejon Załusk znajduje się w makroregionie Niziny Środkowopolskiej, regionie Mazowieckim (IX) i podregionie Wschodniomazowieckim (IX 1).

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym analizowany obszar znajduje się w dorzeczu środkowej Wisły. Pokryty jest siecią wód powierzchniowych: rzek, strumieni i rowów melioracyjnych. Największym ciekim jest Naruszewka.

Naruszewka - jest prawobrzeżnym dopływem Wkry, którego obszar źródłowy leży w rejonie Radzymina (gmina Naruszewo). W 98 % swojej długości rzeka jest nieuregulowana. Powierzchnia jej dorzecza wynosi 120 km² zaś całkowita długość rzeki to 23 km.

W środkowej części gminy mają swoje obszary źródliskowe rzeka Suchodółka oraz jej niewielki prawobrzeżny bezimienny dopływ. Wody tych cieków płyną w dobrze wykształconych dolinach, a następnie w pobliżu wschodniej granicy gminy - w okolicach wsi Kroczewo giną w utworach przepuszczalnych wyściełających dno doliny.

Wśród jednostek hydrograficznych II rzędu przeważająca część gminy leży w obszarze zlewni Narwi (dział wodny II rzędu przebiega poniżej miejscowości: Naborowo, Naborówiec, Gostolin, Kroczewo). Za pomocą Strugi wody z południowej części gminy odprowadzone są bezpośrednio do Wisły.

Niektóre z wymienionych cieków posiadają sztucznie pogłębione, wyprofilowane koryta ułatwiające spływ wody, zasilane są w wodę poprzez nieliczne, o niewielkich przepływach boczne dopływy.

W rejonie miejscowości: Smólska, Sadówiec, Gostolin, Złotopolice występują niewielkie zbiorniki wodne naturalnego pochodzenia, wypełniające dna zagłębień wytopiskowych. Są to płytkie zbiorniki zarastające o mulistym i grząskim dnie. Na terenie gminy Załuski występują również zbiorniki wodne pochodzenia antrpogenicznego w Szczytnie i Kroczewie, powstałe na skutek spiętrzenia wód w rzekach.

Wody podziemne

Na terenie gminy Załuski wody podziemne rozpoznane zostały w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Wśród osadów trzeciorzędowych warstwy wodonośne występują w utworach miocenu na głębokości ca 150 m i oligocenu na głębokości 220 m. Woda z oligoceńskiego poziomu wodonośnego charakteryzuje się dobrą jakością, natomiast woda z poziomu mioceńskiego mimo znacznej wydajności nie nadaje się do zaopatrzenia ludności w wodę z uwagi na brunatne zabarwienie pyłem węglowym.

Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę mają czwartorzędowe poziomy wodonośne. Z rozpoznania warunków hydrogeologicznych wynika, że na analizowanym terenie w większości występują korzystne warunki zaopatrzenia w wodę tj. są możliwości uzyskania z pojedynczego otworu w wysokości 40 - 100 m³/h.

Najkorzystniejsze warunki występują w północno-zachodniej części gminy, w rejonie miejscowości Szczytno - Szczytniki oraz w części wschodniej gminy tj. na wschód od linii Smólska - Załuski - Gostolin, gdzie stwierdzono istnienie kopalnej doliny zasobnej w wodę podziemną. Główny poziom wodonośny występujący na głębokości 50 - 90 m, związany jest z utworami czwartorzędowymi - piaskami oraz piaskami i żwirami. Stanowi on źródło zaopatrzenia w wodę wodociągów zbiorowych. Miąższość warstw wodonośnych jest zróżnicowana - od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wydajność płytszych warstw wodonośnych jest niższa, a ich przestrzenne rozmieszczenie jest stosunkowo słabo rozpoznane z uwagi na nieliczne udokumentowane wiercenia.

Zasoby wód podziemnych w części północnej i południowej gminy są o wydajności 10 - 40 m³/h/otwór, natomiast w części środkowej, w rejonie wsi Przyborowice - Karolinowo oraz Olszyny - Naborowo możliwość uzyskania maksymalnej wydajności około 10m³/godz. z pojedynczego otworu, świadczy o deficycie wód podziemnych w tym rejonie.

W związku ze zróżnicowanym wykształceniem osadów czwartorzędu nieomal na całym obszarze ich zalegania istnieją warunki do obecności kilku poziomów wodonośnych. Stwierdzono występowanie jednej, dwóch lub lokalnie trzech warstw wodonośnych. Wody podziemne charakteryzują się zarówno swobodnym (wody gruntowe), jak i napiętym (wody wgłębne) lustrem wody. Swobodne zwierciadło wód gruntowych cechuje utwory przepuszczalne nie izolowane od stropu występowaniem warstwy osadów nieprzepuszczalnych (glin, ilów).

Z badań prowadzonych przez WSSE w Ciechanowie (na terenie gminy Załuski nie ma punktów badawczych jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego i wojewódzkiego) wynika, że woda w studniach kopanych jest często skażona bakteriologicznie i chemicznie (ponadnormatywna zawartość związków azotu).

Pierwszy, przypowierzchniowy poziom wodonośny narażony jest na skażenie zanieczyszczeniami z powierzchni, co jest konsekwencją intensywnego stosowania nawozów mineralnych oraz niewłaściwej gospodarki ściekowej.

W związku z:

- Płytkim zaleganiem wody gruntowej znacznej części terenu
- Występowaniem obszaru o słabej izolacyjności gruntowej warstwy wodonośnych (utwory nieprzepuszczalne do 2 m. lub utwory półprzepuszczalne do 5 m.) w zachodniej części gminy w rejonie wsi Słotwin i Przyborowice
- Niską wydajnością oraz często złą jakością

Poziom ten nie nadaje się do zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby bytowo – gospodarcze.

4.1.4 Gleby

Pokrywę glebową gminy tworzą utwory wytworzone przeważnie z glin moreny dennej w różnym stopniu odgórnie spłaszczonych.

Typologia gleb jest zróżnicowana. Część północna odznacza się przewagą gleb brunatnych wylugowanych na piaskach gliniastych i glinach lekkich. W części wschodniej i południowej dominują gleby brunatne na piaskach luźnych i piaskach gliniastych oraz gleby pseudobielicowe na piaskach gliniastych. W części zachodniej występują gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków średnich i pyłów oraz gleby bielicowe i pseudobielicowe na pyłach i piaskach gliniastych.

W dolinie rzeki Naruszewki i jej dopływach oraz innych zagłębieniach występują gleby typu mady, czarne ziemie zdegradowane wytworzone na pyłach lub piaskach gliniastych a także gleby mułowo - torfowe podścielone piaskiem luźnym, pyłem lub gliną.

Pod względem przydatności rolniczej dominują gleby zaliczane do kompleksów 5-go (żytni dobry), i 6-go (żytni słaby), które zajmują ok. 65% gruntów ornych i występują na obszarze całej gminy.

Obszary gleb bardzo dobrych i dobrych kompleksów 2-go (pszenny dobry), 4-go (pszenno-żytni) i 8-go (zbożowo-pastewny mocny) stanowią ok. 30% gruntów ornych. Gleby takie posiadają dość dobrze wykształcony poziom orno-próchniczny, odczyn obojętny lub słabo alkaliczny, w większości prawidłowe stosunki wodne. Nadają się pod uprawę wszystkich roślin łącznie z warzywami. Zwarte skupiska takich gleb występują w zachodniej (Słotwin, Zdunowe, Kamienica, Załuski) oraz północnej (Szczytno, Wrońska) części gminy. Mniejsze płyty spotyka się w rejonie południowo-zachodnim (Wojny, Kroczewo, Koryciska).

Gleby najslabsze jakościowo zaliczane do kompleksu 7-go (żytni bardzo słaby) zajmują ok. 2% gruntów ornych i tworzą niewielkie izolowane płaty występujące w pobliżu wsi Karolinowo, Olszyny Nowe.

Łąki i pastwiska zajmują stosunkowo małe powierzchnie i koncentrują się głównie wzdłuż cieków - północna część gminy. W większości zaliczane są do kompleksu 2-go (użytki zielone średnie).

4.1.5 Szata roślinna

Przekształcenia szaty roślinnej pod wpływem działalności gospodarczej, zabiegów melioracyjnych i innych doprowadziły do ukształtowania krajobrazu charakterystycznego dla rejonów typowo rolniczych. W krajobrazie dominują pola uprawne oraz zabudowa zwarta i rozproszona wraz z towarzyszącą jej zielenią (rośliny uprawne i ozdobne) oraz zbiorowiska chwastów ruderalnych. Niewielkie powierzchnie przypadają na półnaturalne zbiorowiska łąkowe i bagienne, ograniczone do pasów wzdłuż cieków oraz rozproszonych płatów w zagłębieniach bezodpływowych.

Na terenie gminy Załuski tereny lasów i zadrzewień zajmują **851 ha** co stanowi **7,62%** ogólnej powierzchni. Gmina odznacza się bardzo niskim stopniem lesistości (powiat płoński - 13,2%, województwo mazowieckie - 22%). Problemem nie mniej ważnym niż niska lesistość w gminie jest znaczne rozdrobnienie i rozproszenie kompleksów leśnych. W strukturze władania dominują lasy państwowe - 546 ha zarządzane przez Nadleśnictwo Płońsk. Większe kompleksy leśne (nie kontaktujące się bezpośrednio z innymi kompleksami) występują w środkowej części gminy w rejonie miejscowości gminnej oraz w części południowej - Uroczysko Złotopolice.

Największy udział lasów w powierzchni ogółem (powyżej średnie w gminie) występuje w następujących sołectwach:

- **NIEPIEKŁA (19,9%),**
- **KAROLINOWO (13,8%),**
- **PRZYBOROWICE DOLNE (19,7 %)**
- **FALBOGI WIELKIE (13,5%)**
- **PRZYBOROWICE GÓRNE (10,5%).**

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Pozostałe powierzchnie leśne, w tym zwarte młodniki i drągowiny sosnowe na gruntach porolnych występują w formie niewielkich płatów, porozrzucanych wśród pól. Najmniejszy udział lasów w powierzchni ogółem (poniżej 4%) występuje w sołectwach:

- **WOJNY (0,0%),**
- **NABORWIEC (0,02%),**
- **GOSTOLIN (0,1%),**
- **SADOWIEC (0,2%),**
- **KAMIENICA (0,4%),**
- **STRÓŻEWO (0,9%),**
- **OLSZYNY STARE (1,1%),**
- **KORYCISKA (1,5%),**
- **WILAMY (2,2%)**
- **NABOROWO (3,2%)**
- **MICHAŁÓWEK (3,4%)**
- **SMULSKA (4,0%)**
- **KROCZEWO (4,0 %).**

Przeważająca część lasów posiada drzewostan sztucznie wprowadzony, typu jednowiekowych i jednowarstwowych monokultur, wśród których dominują drzewostany sosnowe. Gatunkami uzupełniającymi są: brzoza, dąb, grab i olcha. Drzewostan pochodzący z naturalnego odnowienia występuje na siedliskach podmokłych (olcha) oraz sporadycznie jako domieszka w starszych kompleksach leśnych (brzoza, dąb, grab).

Wiek drzewostanu nie przekracza na ogół 50 lat - są to głównie młodniki, drągowiny i młode drzewostany w wieku nieprodukcyjnym. Drzewostany starsze występują w lasach łągowych oraz w lasach Gostolin i Uroczysku Złotopolice.

Teren Gminy Załuski w całości mieści się w obszarze Zielonych Płuc Polski.

Tabela nr 2. Plan zalesień Gminy Załuski

Powierzchnia w hektarach			
2001 - 2005	2006 - 2010	2011 - 2015	2016 - 2020
5	6	7	4

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Obszary chronionego krajobrazu

- **„Krysko – Joniecki” OChK** - o powierzchni ogólnej 9 203,40 ha (w tym 889,80 ha lasów), którego lesistość wynosi 9,67 %. Obejmuje część gminy: Sochocin, Joniec, Naruszewo, Płońsk i Załuski,
- **„Naruszewski” OChK** - o powierzchni ogólnej 7 030,20 ha (w tym 2 348,60 ha lasu), którego lesistość wynosi 33,41 %. Obejmuje fragment gminy Naruszewo i Załuski.

Pomniki Przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory oraz ich skupienia chronione prawnie ze względu na szczególne znaczenie naukowe, estetyczne, historyczno-pamiętkowe, czy też swoiste cechy krajobrazu.

Tabela nr 3. Wykaz pomników przyrody z terenu gminy Załuski

Lp	Nr Rej. Woj.	Podstawa prawna	Położenie	Chroniony obiekt	Obw. [cm]	Wys. [m]	Uwagi
1	337/398/90	Rozp. nr 3/90 z 1.12.90r. Dz.Urz. nr 17 z 14.12.90r. poz. 197	część 441d leśnictwo	Kępa drzewostanu buk pospolity	54- -233	18- -22	powierzchnia kępy wynosi 0,08 ha
2	21/73	Orz. nr 410 z 25.10.73r. Dz.Urz. nr 20 z 10.11.73r. poz. 434	Zdunowo – na terenie parku	Grupa drzew dąb szypułkowy 4 szt. jesion wyniosły 2 szt. modrzew europejski wiąz szypułkowy topola biała lipa drobnolistna	300 327 330 337 227 258 227 300 300 357	22 22 22 22 24 24 26 20 32 22	

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

3	29/73	Orz. nr 420 z 19.11.73r. Dz.Urz. nr 21 poz. 506	Zdunowo – wzdłuż drogi do Kroczewa na wschód od zabudowań szkoły	Aleja drzew lipa drobnolistna 158 szt.	91- - 25 1	16	
4	151/212/82	Orz. nr 151/212/82 z 21.10.82r. Dz.Urz. nr 1 z 4.05.83r. poz. 17	Naborowiec – na roli przy drodze do Gostolina	sosna pospolita	27 9	12	
5	375/436/94	Rozp. Nr 5/94 z 23.02.94r. Dz.Urz. nr 31 z 28.02.94r. poz. 16	Kroczevo – przy kościele	dąb szypułkowy	46 0	20	
6	442/503/97	Rozp. nr 40/97 z 8.12.97r. Dz.Urz. nr 28/97 10.12.97r.	Wrońska Stare	Grupa drzew dąb szypułkowy 3 szt.	38 0 34 0 38 0	19 19 20	

Parki zabytkowe i wiejskie

W zasięgu terytorialnym gminy Załuski istnieje wiele obiektów o znaczeniu historyczno-kulturowym, w tym pięć parków podworskich. Parki najczęściej funkcjonują w ramach Zespołów Dworskich jako podworskie parki krajobrazowe.

Tabela nr 4. Parki zabytkowe

Lp.	Położenie	Opis	Uwagi
1	Załuski	Zdewastowany park podworski o powierzchni 1,20 ha, położony na płaskim terenie ok. 200 m od szosy, z którą łączy go aleja lipowo-robiniowa. Drzewostan tworzą głównie gatunki rodzime. W obrębie parku znajduje się dwór.	Od 1 czerwca 1980r. wpisany do Rejestru Zabytków, nr 220/80.
2	Szczytno	Park krajobrazowy o powierzchni 10,8 ha (w tym trzy stawy 0,9 ha), z fragmentami lepiej i gorzej zachowanymi. Dawny ogród dworski. Bogaty drzewostan w wieku 40-120 lat z gatunkami rodzimymi. Ciekawostką jest modrzew polski oraz wiekowe buki.	Od 30 sierpnia 1980 r. wpisany do Rejestru Zabytków, nr 271/80.
3	Kroczewo	Park krajobrazowy z drugiej połowy XIX w, powierzchnia 13,20 ha (w tym wody 3,50 ha), dawny ogród dworski. Bogaty, dobrze zachowany drzewostan, w przewadze z gatunkami rodzimymi. Wiek 40-200 lat z dominacją starodrzewu (120 lat). Układ komunikacyjny zatarty, pierwotna koncepcja nieczytelna.	Od 1 czerwca 1980r. wpisany do Rejestru Zabytków, nr 219/80.
4	Kamienica	Założenie podworskie z XIX w złożone z rodzimych gatunków. Powierzchnia 3,45 ha. W okolicy liczne działki rekreacyjne.	Od 1 marca 1976r. wpisany do Rejestru Zabytków, nr 164/76.
5	Zdunowo	Park krajobrazowy z początku XIX w z lipową aleją oraz dworem z początku XX w.	Od 1 czerwca 1980r. wpisany do Rejestru Zabytków, nr 221/80.

Użytki ekologiczne

Wszystkie użytki ekologiczne znajdujące się na terenie gminy Załuski zostały wprowadzone na mocy Rozporządzenia Nr 221 Wojewody Mazowieckiego z dnia 10 lipca 2001 r. w sprawie wprowadzenia użytków ekologicznych na terenie województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 162 z 6.08.2001 r. poz. 2403).

Tabela nr 5. Wykaz użytków ekologicznych na terenie gminy Załuski

Załuski	Kroczewo	0,26 ha	Bagno
	Niepiekła	1,74 ha	Bagno
	Złotopolice	2,77 ha	Bagno, pastwisko

4.1.6 Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Załuski ilość odpadów komunalnych wytworzonych w roku 2007 wyniosła: 147,8 t z czego 146,10 t trafiło na składowisko w Dalanówku, a 1,7 t zostało poddane recyklingowi, dla porównania w roku 2003 recyklingowi zostało poddane tylko 0,2 t. W niniejszym zestawieni nie zostały ujęte surowce wtórne zbierane co roku przez wszystkie szkoły z terenu gminy Załuski.

W roku 2006 wprowadzono system bezpośredniego odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców. Liczba podpisywanych umów systematycznie wzrastała od 344 umów (26%) na początku 2006 roku do 1025 na koniec 2007r. (77%). W związku ze zwiększoną liczbą podpisywanych umów, wraz ze wzrostem świadomości ekologicznej mieszkańców gminy udało się ograniczyć powstawanie dzikich wysypisk. W związku z czym spadł stopień zagrożenia zanieczyszczenia gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

Do roku 2007r. odbiorem odpadów komunalnych i opróżnianiem zbiorników bezodpływowych zajmowały się:

1. „BAX – POL” Sc. Beata Zbonikowska, Zbigniew Zbonikowski, Zakroczym
2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o.

Na podstawie art. 7 ust. 3 a) ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dz. U. Nr 132, poz. 662 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2005r. w sprawie szczegółowego sposobu określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia (Dz. U. Nr 5 poz. 33) Wójt Gminy Załuski wydał Zarządzenie Nr 16 z dnia 29.09.2006r. w sprawie: określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Załuski. W wyniku postępowania decyzję zezwalającą na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz decyzję zezwalającą na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych uzyskało Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o. , Ul. Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk (decyzja znak: 7050-3/07 z dnia 16.04.2007r. oraz 7050-4/07 z dnia 16.04.2007r.)

Na terenie gminy Załuski od początku 2001r. realizowana jest selektywna zbiórka z udziałem trzech zestawów pojemników. Są to pojemniki typu „dzwony” o pojemności 1,5 m³ przystosowane za pomocą wysięgnika dźwigowego HDS. Pojemniki charakteryzują się odpowiednio dobraną kolorystyką:

- Niebieskie – makulatura
- Zielone – szkło kolorowe
- Białe – szkło bezbarwne

Pojemniki posiadają napisy wskazujące na rodzaj gromadzonego surowca wtórnego wraz z nadrukowaną instrukcją segregacji. Pojemniki są obsługiwane przez PGK w Płońsku. W systemie pojemnikowym odbiór segregowanych odpadów następuje po napełnieniu się pojemnika. Ponadto Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku posiada w swojej ofercie worki do selektywnej zbiórki, które każdy z mieszkańców może zakupić indywidualnie. Worki odbierane są raz na kwartał.

W roku 2007 została wprowadzona na terenie gminy Załuski zbiórka baterii, zakupionych zostało 500 worków służących do zbiórki zużytych baterii oraz wyznaczono 10 punktów zbiórki:

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

- Urząd Gminy Załuski – 1 pojemnik
- Biblioteka Gminna w Załuskach – 1 pojemnik
- Ośrodek Zdrowia w Załuskach – 1 pojemnik
- ZSO w Kroczewie – 2 pojemniki
- ZSO w Szczytnie – 2 pojemniki
- SP w Karolinowie – 1 pojemnik
- SP w Kamienicy – 1 pojemnik
- SP w Stróżewie – 1 pojemnik

Zebrane baterie odbierane są bezpłatnie przez PGK w Płońsku, które współpracuje z Organizacją Odzysku REBA S.A. Szkoły natomiast uczestniczą w programie punktowym i za każdy zebrany kg zużytych baterii otrzymują jeden punkt, następnie punkty są wymieniane na nagrody.

Od roku 2007 został utworzony w Płońsku przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej punkt zbiórki sprzętu elektrycznego i elektronicznego, gdzie mieszkańcy oddają zużyty sprzęt bezpłatnie.

Zgodnie z wytycznymi „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza 2007 – 2012 z uwzględnieniem lat 2012 – 2015”, zatwierdzonego Uchwałą Nr 164/07 sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 15 października 2007r., dokonano umownego podziału Województwa Mazowieckiego na sześć regionów gospodarki odpadami:

- Obszar m.st. Warszawy
- Obszar ciechanowski
- Obszar ostrołęcki
- Obszar płocki
- Obszar radomski
- Obszar siedlecki,

które powinny zostać utworzone najpóźniej do 2015r.

Przewiduje się, iż w ramach tych obszarów będzie funkcjonowało ok. 15 Regionalnych Zakładów Zagospodarowania Odpadów. Zgodnie z zapisami KPGO 2010, preferuje się obiekty obsługujące obszar zamieszkiwany, co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Do obiektów funkcjonujących w ramach tych Zakładów zalicza się m.in. Regionalne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Powstałe regiony będą miały charakter ponad gminny i

obsługiwać będą ww. obszary. Zgodnie z niniejszym dokumentem gmina Załuski należy do obszaru płockiego, a składowisko w Dalanówku obsługiwane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku zostało zapisane jako regionalne składowisko odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne (tabela 7.1.2.5.2, str. 149 WPGO), regionem proponowanym do obsługi jest powiat płocki i m.st. Warszawa.

Głównymi celami do osiągnięcia w gospodarce odpadami wg Strategii rozwoju Gminy Załuski na lata 2004 – 2014 oraz Planu gospodarki odpadami dla Gminy Załuski na lata 2004 – 2012 były:

- Współtworzenie wraz z innymi gminami powiatu płońskiego Ekologicznego Związku Gmin Powiatu Płońskiego RZGO w Dalanówku
- Sprawowanie kontroli nad odbieraniem odpadów komunalnych zmieszanych od wszystkich mieszkańców gminy
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy

Pierwszy cel nie został zrealizowany z uwagi na to, że nie utworzono Ekologicznego Związku Gmin Powiatu Płońskiego. Powodem był brak porozumienia wszystkich potencjalnych członków związku.

Pozostałe cele główne zostały zrealizowane w stopniu zadawalającym.

Głównymi celami do osiągnięcia w gospodarce odpadami na terenie gminy Załuski na lata 2008-2015 są :

- nasilenie działań informacyjno-edukacyjnych mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów opakowaniowych oraz propagowanie odzysku i recyklingu odpadów
- zmniejszenie ilości odpadów opakowaniowych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych kierowanych na składowiska odpadów;
- sprawowanie kontroli nad odbieraniem odpadów komunalnych od wszystkich mieszkańców gminy
- objęcie umowami na odbiór odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy

- zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów
- organizacja systemu odbioru odpadów wielkogabarytowych,
- objęcie wszystkich prywatnych lecznic i gabinetów lekarskich systemem odbioru i unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych,
- sprawowanie kontroli nad utylizacją odczynników chemicznych z laboratoriów szkół podległych gminie,

4.1.7 Hałas

Hałas, zwłaszcza w wysokim natężeniu jest czynnikiem negatywnie wpływającym zarówno na zdrowie ludzi jak i na środowisko naturalne. Na terenie gminy Załuski wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- ◀ hałas komunikacyjny,
- ◀ hałas przemysłowy,
- ◀ hałas komunalny.

Hałas komunikacyjny

Do najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu należy komunikacja drogowa. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Poziomy dźwięku środków komunikacji drogowej są wysokie i wynoszą 75-90 dB, przy dopuszczalnych natężeniach hałasu w środowisku w otoczeniu budynków mieszkalnych do 67 dB w porze nocnej i do 75 dB w porze dziennej.

Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, że na terenie gminy utrzymywać się będzie tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym.

Hałas przemysłowy

Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych

procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów. Wewnątrz hal przemysłowych hałas sięga poziomu 80 -125 dB i w znacznym stopniu przenosi się na tereny sąsiadujące. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe). Na terenie gminy brak zakładów przemysłowych uciążliwych pod względem emisji hałasu.

Zakłady usługowe są źródłami hałasu o ograniczonym zasięgu oddziaływania, wpływają one na warunki klimatu akustycznego, jednakże wpływ ten ma charakter lokalny.

Do zakładów takich należą najczęściej: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie, kamieniarskie i krawieckie. Takie stacjonarne źródła hałasu mogą jednak powodować uciążliwości dla osób zamieszkujących w ich najbliższym sąsiedztwie.

Hałas komunalny

Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

Ponadnormatywny hałas mieszkaniowy spotykany jest w zabudowie wielorodzinnej najczęściej w wyniku oszczędności na materiałach i konstrukcjach budowlanych, a także w wyniku wadliwego działania instalacji wodno-ściekowej, centralnego ogrzewania. Poza hałasem występującym wewnątrz budynków jest jeszcze hałas zewnętrzny spowodowany przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów etc.

W przypadku gminy Załuski gdzie przeważa zabudowa rozproszona nie ma problemów spowodowanych hałasem komunalnym.

Cele z zakresu poprawy klimatu akustycznego w gminie:

- inwentaryzacja miejsc, gdzie występują przekroczenia hałasu,
- trzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna,
- ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach centrum miejscowości i wzdłuż głównych dróg,

- koordynacja działań (z udziałem policji) w celu badania pojazdów powodujących szczególnie hałas,
- przy lokalizacji nowych inwestycji oraz w planowaniu przestrzennym należy brać jako jedno z kryterium emisję hałasu,
- przy modernizacji dróg należy dobrać nawierzchnię dla rzeczywistej prędkości pojazdów (asfalty porowate dla prędkości powyżej 70 km/h, a tzw. ciche asfalty dla prędkości poniżej 70 km/h),
- stosowanie okien dźwiękoszczelnych,
- prowadzenie działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem.

4.1.8 Promieniowanie

Promieniowanie elektromagnetyczne

W środowisku występują pola elektromagnetyczne, których obecność nie jest związana z działalnością człowieka (naturalne) oraz pola będące efektem działalności człowieka (sztuczne).

Złożone spektrum promieniowania elektromagnetycznego jest bardzo rozległe i obejmuje różne długości fal: od fal radiowych przez fale promieni podczerwonych, zakres widzialny i fale promieni nadfioletowych, do bardzo krótkich fal promieni rentgenowskich i promieni gamma. Z całego spektrum promieniowania elektromagnetycznego w sposób istotny oddziałują na organizmy tylko te, które są pochłaniane przez atomy, cząsteczki i struktury komórkowe.

Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię, widmo promieniowania elektromagnetycznego można podzielić na promieniowanie jonizujące i niejonizujące:

- **promieniowanie jonizujące**, występuje w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,
- **promieniowanie niejonizujące**, występuje wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp. Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka

w zakresie promieniowania niejonizującego istotne są mikrofałe, radiofałe oraz fałe o bardzo niskiej (VLF) i ekstremalnie niskiej częstotliwości (FW).

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska.

Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego. Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych (np. katastrofa elektrowni jądrowej w Czarnobylu).

Promieniowanie niejonizujące

Źródłami promieniowanie niejonizującego są:

- stacje radiowe,
- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej,
- zespoły sieci i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym (np. kuchenki mikrofalowe),
- urządzenia radiolokacyjne i radionawigacyjne.

Stacje bazowe telefonii komórkowej są najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych.

Na terenie gminy Załuski znajdują się dwie stacje telefonii komórkowej:

- ◀ stacja bazowa z wieżą anteny telefonii komórkowej GSM usytuowana na działce nr 89 w miejscowości Szczytno,
- ◀ stacja telefonii komórkowej GSM - 1800 Centertel usytuowana na działce 100/2 w Michałowku (przy drodze E-77).

Cele do realizacji w zakresie ograniczenia wpływu promieniowania elektromagnetycznego na ludzi:

- monitoring promieniowania niejonizującego,
- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla mieszkańców i środowiska ze strony promieniowania elektromagnetycznego tj. utrzymanie natężenia promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego poniżej poziomów dopuszczalnych,
- w przypadku stwierdzenia w przyszłości przekroczeń wartości dopuszczalnych należy dokonać separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości granicznej,
- zapobieganie powstawaniu nowych źródeł promieniowania niejonizującego na terenach mieszkalnych.

4.1.9 Potencjalne zagrożenia środowiska

Na obszarze gminy brak zakładów stwarzających zagrożenia typu chemicznego, technicznego i pożarowego.

Głównym zagrożeniem na terenie gminy są:

- ⋄ trasa E - 7 w relacji Warszawa - Gdańsk po której są przewożone środki chemiczne, materiały łatwopalne a szczególnie produkty ropopochodne,
- ⋄ stacja paliw w miejscowości Załuski (usytuowana ok. 1,5 km od budynku Urzędu Gminy w kierunku Warszawy),
- ⋄ przez południowo zachodni kraniec gminy przebiega rurociąg na odcinku ca 8 km w pobliżu miejscowości: Naborowo, Naborówiec, Niepiekła, Zdunowo. W przypadku awarii-uszkodzenia wyciekająca ropa naftowa może spowodować niebezpieczne skażenie gleby i użytków rolnych oraz powstawanie pożarów przestrzennych.
- ⋄ przez miejscowości: Szczytniki, Szczytno, Wrońska, Przyborowice Górne, Karolinowo przechodzi gazociąg, którego awaria i uwolnienie się gazu do atmosfery może stanowić niebezpieczne zagrożenie dla okolicznej ludności,
- ⋄ na trasie E-7 katastrofy związane z transportem kołowym toksycznych środków przemysłowych takich jak: chlor, amoniak, etylina itp. stanowią duże zagrożenie dla miejscowości położonych przy trasie,

Zagrożenia naturalne

W związku z anomaliami klimatycznymi i występującymi w ostatnich latach nietypowymi zjawiskami przyrodniczymi, należy zwrócić uwagę także na zagrożenia naturalne. Na terenie gminy mogą wystąpić: pożary, wichury, susze, gradobicie. Z uwagi na to, że na terenie gminy Załuski nie ma większych rzek, nie występuje zagrożenie powodziowe. W roku 2003 teren gminy nawiedzały burze z gradobiciem, czyniące znaczne szkody w uprawach polowych. Zagrożeniem naturalnym mogą być również obserwowane w skali całego globu zmiany klimatu. W ostatnim stuleciu zaobserwowano ocieplenie klimatu. Poważnym źródłem tych zmian jest działalność gospodarcza człowieka. Największą rolę w kształtowaniu zmian klimatu przypisuje się:

- wzrostowi emisji CO₂ do atmosfery, powstającego w wyniku spalania paliw,
- produkcji przemysłowej chlorowcopochodnych węglowodorów,
- emisji NO,
- wylesianiu terenów, zubożeniu pokrywy roślinnej,
- intensyfikacji hodowli,
- emisja związków chemicznych, a głównie związków organicznych chloru i bromu, powodujących rozpad ozonu.

Zjawiska te mają miejsce również na terenie gminy Załuski, chociaż na bardzo małą skalę.

Aby zapewnić bezpieczeństwo mieszkańcom gminy należy przeciwdziałać potencjalnym zagrożeniom powodowanym przez wszelkiego rodzaju awarie infrastruktury technicznej jak i katastrofom wywołanym przez siły natury.

5 Infrastruktura techniczna

5.1 Wodociągi

Na terenie gminy Załuski funkcjonują dwa ujęcia wiejskie: Kroczewo i Szczytno.

5.1.1 Ujęcie Szczytno

W skład ujęcia wody zaopatrującego SUW w Szczytnie wchodzi studnie nr 2 i nr 3. Studnia nr 1 została zlikwidowana w październiku 2002r. Dokumentacja geologiczna likwidacji studni nr 1 została przyjęta bez zastrzeżeń przez Starostę Płońskiego – pismo z dnia 21.10.2002r. znak RŚ 752/5/02.

Zasoby eksploatacyjne ujęcia w Szczytnie wynoszą $Q_e = 50 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 6,0 \text{ m}$ - zawiadomienie o przyjęciu dokumentacji przez Starostę Płońskiego z dnia 12.11.2002 r. znak: RŚ 752/6/02.

Studnia Nr 2 została wykonana w 1986 r. przez Przedsiębiorstwo Rolnicze w Olsztynie.

Dane techniczne studni:

-głębokość otworu - 89,0 m.

-rury $\Phi 457 \text{ mm}$ podciągnięte do głębokości 64,0 m.

-filtr stalowy siatkowy $\Phi 356 \text{ mm}$, posadowiony na głębokości 88,8 m.

Tabela nr 6. Konstrukcja studni Nr 2 w Szczytnie

	Średnica (mm)	Długość (m.)
Rura nadfiltrowa	$\Phi 356$	11,8
Filtr część robocza I	$\Phi 356$	6,8
Rura międzyfiltrowa	$\Phi 356$	1,1
Filtr część robocza II	$\Phi 356$	5,1
Rura podfiltrowa	$\Phi 356$	2,9

Studnia Nr 3 została wykonana w 2002 r. przez Zakład Robót Studniarskich Felter z Ząbek.

Dane techniczne studni:

- w otworze o średnicy Φ 356 mm zbudowano filtr siatkowy wykonany z rur wiertniczych Φ 244 mm, w części roboczej perforowanych i owiniętych siatką nylonową nr 10 na podkładzie winidurowym.
- filtr posadowiono na głębokości 90,0 m.

Tabela nr 7. Konstrukcja studni Nr 3 w Szczytnie.

	Średnica (mm)	Długość (m)
Rura nadfiltrowa	Φ 244	14,5
Filtr część robocza I	Φ 244	6,5
Rura międzyfiltrowa	Φ 244	1,0
Filtr część robocza II	Φ 244	5,6
Rura międzyfiltrowa	Φ 244	1,0
Filtr część robocza III	Φ 244	4,0
Rura podfiltrowa	Φ 244	5,0

Stacja Uzdatniania Wody w m. Szczytno o wydajności $Q_h = 55,0 \text{ m}^3/\text{h}$ ($Q_{\text{max d}} = 650 \text{ m}^3/\text{dobę}$) została wybudowana w 1987 r.

Stacja wyposażona jest w następujące urządzenia:

- filtry odżelaziające Φ 1400 mm - szt.3,
- filtry odmanganiające Φ 1400 mm - szt.3,
- hydrofory o pojemności $V=6300 \text{ dm}^3$ - szt.2,
- sprężarki WAN-E - szt.2,
- chloratory C-52 - szt.2,
- pompa głębinowa G 80 - IV A - kpl.1,
- pompa głębinowa G 80 - V B - kpl 1,
- urządzenia kontrolno - pomiarowe, armatura.

W roku 1999 w miejscowości Smulska wybudowano Przepompownię Strefową ze zbiornikiem wyrównawczym wody $V = 100 \text{ m}^3$ o wydajności $Q_h = 40 \text{ m}^3/\text{h}$ ($Q_d = 300 \text{ m}^3/\text{d}$).

Aktualnie z ujęcia wodociągowego w miejscowości Szczytno korzysta 783 odbiorców wody (gospodarstw) w 21 miejscowościach w gm. Załuski tj.: Szczytno, Nowe Wrońska, Wilamy, Wojny, Karolinowo, Słotwin, Stare Olszyny, Nowe Olszyny, Sadówiec, Przyborowice Dolne, Smulska, Michałówek, Zdunowo, Koryciska, Załuski, Stare Wrońska, Stróżewo, Szczytniki, Przyborowice Górne, Falbogi Wielkie, Sobole (5 gospodarstw) oraz 4 gospodarstwa z miejscowości Krysk Nowy gm. Naruszewo.

5.1.2 Ujęcie Kroczewo

W skład ujęcia wody zaopatrującego SUW w Kroczewie wchodzi dwie studnie: Nr 3 (podstawowa) oraz studnia Nr 2 (awaryjna). Zasoby eksploatacyjne ujęcie wynoszą $Q_e = 36 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S=2,35 \text{ m}$. - zawiadomienie o przyjęciu dokumentacji przez Starostę Płońskiego z dnia 21.11.2003 r. znak: RŚ 752/6/4/03. Studnia nr 1 została zlikwidowana w oparciu o projekt likwidacji zatwierdzony przez Wojewodę Mazowieckiego - decyzja z dnia 08.09.2003 r. znak: WŚR - C.7440/4/03. "Dokumentacja geologiczna likwidacji studni nr 1 na terenie SUW w Kroczewie, gm. Załuski, pow. płoński, woj. mazowieckie" została przyjęta bez zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego - pismo z dnia 15.10.2003 r. znak: WŚR-C. 7441/25/2003.

Studnia Nr 3 (podstawowa). Dane techniczne:

- głębokość otworu - 55,0 m.,
- w otworze zabudowano filtr siatkowy

Tabela nr 8. Konstrukcja studni Nr 3 w Kroczewie.

	Średnica (mm)	Długość (m.)
Rura nadfiltrowa	Φ 244	7,9
Filtr część robocza I	Φ 244	3,75
Rura międzyfiltrowa	Φ 244	0,75
Filtr część robocza II	Φ 244	6,45
Rura podfiltrowa	Φ 244	4,5

Aktualna wydajność studni Nr 2 (awaryjnej) wynosi $12 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S=6 \text{ m}$.

Stacja Uzdatniania Wody w Kroczewie została wybudowana w latach 1971-72, w roku 2006 przeprowadzono modernizację Stacji Uzdatniania Wody. Wydajność stacji wynosi $Q=24,0 \text{ m}^3/\text{h}$ ($300 \text{ m}^3/\text{d}$).

Obecnie ujęcie wodociągowe w Kroczewie dostarcza wodę do 551 odbiorców, w 11 miejscowościach gminy Załuski: Gostolin, Sobole, Niepiekła, Kamienica, Kamienica Wygoda, Naborówiec, Naborowo, Naborowo Parcele, Sadówiec (3 odbiorców), Kroczewo, Złotopolice.

Gmina Załuski zleciła bieżącą konserwację i eksploatację wodociągów Kroczewo i Szczytno Zakładowi Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie (umowa z dnia 03.01.2000 r. zawarta na czas nieokreślony).

Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie jest samorządową jednostką organizacyjną Województwa Mazowieckiego.

Po reformie ustrojowej państwa Wojewódzki Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Ciechanowie z siedzibą w Mławie, stał się z mocy prawa z dniem 1 stycznia 1999r. Zakładem Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie.

Zarząd Województwa Mazowieckiego w dniu 19 maja 1999 roku przyjął uchwałę Nr 144/XXV/9 w sprawie dostosowania organizacji Wojewódzkiego Zakładu Usług Wodnych w Ciechanowie z siedzibą w Mławie do reformy ustrojowej państwa dostosowując jednocześnie Statut Zakładu Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie. Zakład podporządkowany jest Zarządowi Województwa Mazowieckiego.

Działalność statutowa ZUW polega w szczególności na:

- ☞ eksploatacji, konserwacji i remontach urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych,
- ☞ wykonywaniu robót budowlano - montażowych w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, w szczególności:
  - budowie stacji uzdatniania wody,
  - budowie sieci wodociągowej i przyłączy wodociągowych,
  - budowie oczyszczalni ścieków,
  - budowie sieci kanalizacyjnych i przykanalików,
  - innych usługach związanych z sanitacją.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Zakład prowadzi gospodarkę finansową w formie zakładu budżetowego i zalicza się do działań gospodarki narodowej "rolnictwo".

Gmina Załuski jest gminą w 95% zwodociągowaną. Ogólna długość wodociągu na terenie gminy wynosi 184,7 km i suma wykonanych przyłączy wynosi 1334.

Tabela nr 9. Wodociągi na terenie gminy Załuski. Stan na 31.12.2007r.

L.p.	Wieś	Ujęcie	Długość [km]		Przyłącza [szt.]	
			wykonan	do	wykonane	do wyk.
1	Kroczewo	Kroczewo	18,5	-	168	-
2	Złotopolice	Kroczewo	9,5	-	59	-
3	Szczytno	Szczytno	12,2	-	56	-
4	Słotwin	Szczytno	8,4	-	57	-
5	Wrońska Nowe	Szczytno	7,1	-	52	-
6	Karolinowo	Szczytno	4,4	-	45	-
7	Olszyny Stare	Szczytno	5,0	1,0	32	1
8	Olszyny Nowe	Szczytno	5,0	1,5	30	3
9	Sadówiec	Szczytno/3 odb. Kroczewo	4,0	1,0	15	-
10	Przyborowice Dolne	Szczytno	3,3	1,0	26	2
11	Smulska	Szczytno	6,5	0,5	33	2
12	Michałówek	Szczytno	5,3	0,5	44	2
13	Zdunowo	Szczytno	5,9	-	56	-
14	Koryciska	Szczytno	5,4	-	37	-
15	Załuski	Szczytno	8,6	1,0	81	2
16	Wrońska Stare	Szczytno	6,6	-	35	-
17	Naborowo Parcele	Kroczewo	3,3	-	24	-
18	Szczytniki	Szczytno	3,2	1,5	32	5
19	Przyborowice Górne	Szczytno	5,0	-	25	-
20	Wilamy	Szczytno	4,0	-	42	-
21	Stróżewo	Szczytno	8,6	1,0	44	3
22	Naborowo	Kroczewo	3,0	-	30	-
23	Naborówiec	Kroczewo	4,0	-	48	-
24	Kamienica	Kroczewo	12,5	-	96	1
25	Kamienica Wygoda	Kroczewo	6,0	-	35	-
26	Falbogi Wielkie	Szczytno	3,5	-	21	-
27	Wojny	Szczytno	2,5	-	20	-

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

28	Niepiekła	Kroczewo	4,6	0,5	37	-
29	Sobole	Kroczewo/5 odb.	3,8	-	32	-
		Szczytno	-			
30	Gostolin	Kroczewo	5,0	-	22	-
			184,7	9,50	1334	23
Razem:			95,11 %	4,89 %	98,31 %	1,69 %

Źródło: UG Załuski

5.2 Kanalizacja

Obecnie na terenie gminy Załuski brak jest sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych. Ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb).

Tabela nr 10. Ilość zbiorników bezodpływowych w miejscowościach gminy.

L.p.	Miejscowość	Zborniki bezodpływowe [szt.]
1.	Falbogi Wielkie	4
2.	Gostolin	5
3.	Kamienica	44
4.	Kamienica Wygoda	16
5.	Karolinowo	brak danych
6.	Koryciska	brak danych
7.	Kroczewo	115
8.	Michałówek	16
9.	Naborowo	20
10.	Naborowo Parcele	brak danych
11.	Naborówiec	brak danych
12.	Niepiekła	brak danych
13.	Olszyny Nowe	19
14.	Wrońska Stare	13
15.	Wrońska Nowe	27
16.	Przyborowice Dolne	15
17.	Przyborowice Górne	11
18.	Sadówiec	8
19.	Słotwin	23
20.	Sobole	16
21.	Smulska	brak danych
22.	Stare Olszyny	brak danych
23.	Stróżewo	36
24.	Szczytniki	18
25.	Szczytno	52
26.	Wilamy	brak danych
27.	Wojny	brak danych
28.	Załuski	16
29.	Zdunowo	29

30.	Złotopolice	28
Suma		531

W Gminie Załuski w ostatnich latach ilość wytwarzanych ścieków komunalnych systematycznie wzrasta w następstwie dynamicznego wodociągowania wsi. Obecnie teren Gminy jest prawie w 100% zwodociągowany, dlatego zadaniem priorytetowym jest wyposażenie gospodarstw posiadających instalację wodną w urządzenia do oczyszczania ścieków. Po dokonaniu wielowariantowej analizy rozwiązań gospodarki ściekowej pod względem technicznym jak i ekonomicznym, Gmina Załuski podjęła decyzję o realizacji projektu pt.: „**Budowa oczyszczalni przydomowych**”. W latach 2008 - 2010 zaplanowana została budowa 400 oczyszczalni na terenie całej Gminy, projekt będzie kontynuowany w kolejnych latach, a efektem ma być skanalizowanie jak największej ilości gospodarstw za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków. Nabór do pierwszego etapu został już zakończony. Zapisali się 206 osoby fizyczne.

5.3 Melioracje wodne

Dobre warunki glebowe oraz wysoki poziom rolnictwa wymusiły rozwój melioracji wodnych.

W ostatnim dziesięcioleciu zakres inwestycji melioracyjnych został zahamowany, a bieżące prace konserwacyjne nie są w stanie utrzymać urządzeń które szybko ulegają dekapitalizacji.

Na obszarze gminy Załuski jest zmeliorowane 1 139 ha użytków rolnych, w tym 1 097 ha gruntów ornych i 42 ha użytków zielonych. Stopień zaspokojenia potrzeb wynosił 47,7 % użytków rolnych (na gruntach ornych - 50,4%, a na użytkach zielonych - 20,0 %) i był niższy niż średnio w powiecie płońskim - 79 % użytków rolnych. Użytki rolne wymagające zabiegów melioracyjnych obejmują powierzchnię 1 247 ha, w tym grunty orne - 1 089 ha, użytki zielone - 168 ha.

5.4 Komunikacja

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 7 z północy na południe Gdańsk - Warszawa. Droga ta jest osią komunikacyjną gminy wraz z drogą wojewódzką nr 571, krzyżującą się z nią w miejscowości Przyborowice Górne stanowi podstawowe powiązanie gminy i wsi gminnych z terenami zewnętrznymi.

Gmina Załuski oddalona jest:

- ☞ ok. 16 km od Płońska na północny zachód,
- ☞ ok. 18 km od Nowego Dworu Mazowieckiego na południowy wschód,
- ☞ ok. 40 km od Warszawy - droga krajową nr 7,
- ☞ ok. 23 km od Nasielska - droga wojewódzka nr 571,

Nadrzędny układ komunikacyjny na terenie gminy stanowią drogi: krajowa nr 7, wojewódzka nr 571 i drogi powiatowe.

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższe stacje znajdują się w Płońsku na linii kolejowej Nasielsk- Sierpc oraz w Nowym Dworze Mazowieckim na magistralnej linii kolejowej E - 65 Gdańsk- Warszawa.

Droga krajowa

Droga krajowa nr 7 Gdańsk - Warszawa, o łącznej długości na obszarze gminy ok. 16 km przebiega przez teren wsi: Szczytniki, Szczytno, Przyborowice Górne, Michałówek, Załuski, Niepiekła i Kroczewo. Na całym odcinku w gminie są dwie jezdnie. Ruch na drodze krajowej to w ogromnej większości ruch tranzytowy o charakterze gospodarczym. Według danych generalnych pomiaru ruchu, średni dobowy ruch pojazdów samochodowych na przebiegającym przez teren gminy odcinku drogi nr 7 prognozowany na 2015 rok będzie o natężeniu 34 000 pojazdów na dobę.

Droga wojewódzka

Droga wojewódzka nr 571 Naruszewo - Nasielsk o łącznej długości na obszarze gminy ok. 8,5 km przebiega przez miejscowości: Słotwin, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne i Karolinowo. Droga posiada nawierzchnie utwardzoną - bitumiczną. Na drodze odbywa się ruch gospodarczy i wykazuje tendencje wzrostową.

Drogi powiatowe

Siec dróg powiatowych na terenie gminy stanowi dziewięć dróg o łącznej długości ok. 44,24 km.

Tabela nr 11. Numer i długość dróg powiatowych

L.p.	Numer drogi	Droga	Długość na terenie gminy w [km]
1	771	Wrońka-Omięciny-Joniec	ok. 4,200
2	772	Słotwin-Wrońska	ok. 2,900
3	793	Trębki- Kamienica-Naruszewo	ok. 6,255
4	794	Kamienica-Olszyny-Przyborowice	ok. 7,112
5	795	Załuski-Zdunowo-Kamienica	ok. 8,320
6	796	Załuski-Koryciska-Wilamy	ok. 5,879
7	797	Kroczewo-Trębki	ok. 2,612
8	798	Kroczewo-Wojny-Wilamy	ok. 5,600
9	265	Koryciska-Wrona Stara	ok. 1,361

Drogi gminne

Drogi gminne o łącznej długości ok. 80 km, stanowią uzupełnienie układu drogowego gminy. Obsługują przede wszystkim zabudowę rozproszoną, stanowią komunikacje wewnątrz wsi, tworzą połączenia między wsiami i ułatwiają dojazdy do użytków rolnych. W większości (ok. 70%) są to drogi o nawierzchni nieutwardzonej gruntowej i żwirowej.

Na terenie gminy, w Załuskach przy zachodniej jezdni drogi krajowej nr 7 znajduje się jedna stacja paliw z zespołem parkingów i obiektami handlowo-gastronomicznymi.

W zakresie komunikacji zbiorowej, głównym przewoźnikiem jest PKS, obsługujący większość miejscowości w gminie.

Wykaz wszystkich dróg w gminie Załuski.

- Krajowe – 17 km asfaltowa, dwujezdniowa (nr 7)
- Wojewódzkie – 8 km asfaltowa, jednojezdniowa (571)
- Powiatowe – 44,2 km asfaltowe, (2 km żwirowa)

Tablica: Drogi gminne, wojewódzkie, powiatowe i krajowe w Gminie Załuski

WYKAZ DRÓG GMINNYCH

Tabela nr 12. Długość i nawierzchnia dróg gminnych.

Nazwa drogi	Długość w km	Rodzaj nawierzchni
1 Kam. Wygoda – Kamienica – Pieścidla	5,0	asfaltowa
2 Kam. Wygoda – Kamienica Pieńki	1,6	gruntowa

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

3 Złotopolice – Lotnisko	1,2	<i>brukowa/gruntowa</i>
4 Złotopolice – Włóściany	1,1	<i>żwirowa</i>
5 Złotopolice – Gostolin	2,5	<i>żwirowa</i>
6 Kroczewo – Strubiny	1,4	<i>asfaltowa</i>
7 Kroczewo – Smoły	1,8	<i>żużłowa/gruntowa</i>
8 Kroczewo – Gostolin	2,0	<i>gruntowa</i>
9 Kroczewo – Gostolin – Naborówiec – Naborowo	6,5	<i>asfaltowa</i>
10 Kroczewo – Sobole	2,5	<i>gruntowa</i>
11 E-7 – Sobole	1,0	<i>gruntowa</i>
12 Niepiekła – Wojny	1,7	<i>gruntowa</i>
13 Naborówiec – przez wieś	1,6	<i>żwirowa</i>
14 Naborówiec – Olszyny Stare	2,0	<i>gruntowa</i>
15 Naborowo – Dłutowo	1,4	<i>asfaltowa</i>
16 Naborowo – Naborowo Parcele	1,7	<i>brukowa/asfaltowa</i>
17 Sadówiec – przez wieś	1,0	<i>gruntowa</i>
18 Zdunowo – Olszyny	3,0	<i>gruntowa</i>
19 Zdunowo- Stróżewo – Sokal - Smulska	6,0	<i>gruntowa/asfaltowa</i>
20 Zdunowo – przez wieś/Lipki/	1,1	<i>gruntowa</i>
21 Zdunowo – Trzecianna	1,2	<i>gruntowa</i>
22 Załuski – Falbogi Wielkie	3,5	<i>żwirowa</i>
23 Załuski – Smulska	1,1	<i>gruntowa</i>
24 Załuski – Stróżewo – Olszyny	4,3	<i>asfaltowa</i>

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

25 Stróżewo – Przyborowice Dolne	2,0	<i>gruntowa</i>
26 E- 7 – Michałówek	1,5	<i>gruntowa</i>
27 Karolinowo – Smulka – Koryciska	3,2	<i>asfaltowa</i>
28 Karolinowo – Proboszczewice	1,0	<i>żwirowa</i>
29 Słotwin – Poczernin	1,0	<i>gruntowa</i>
30 Szczytno – Szczytniki	1,5	<i>żwirowa</i>
31 Szczytno- Przyborowice- Olszyny	3,0	<i>gruntowa</i>
32 Szczytno – Poczernin	0,8	<i>żwirowa</i>
33 Szczytno – Szczytno Zarzeczne	1,5	<i>asfaltowa/żwirowa</i>
34 E-7 –Wrońska Nowe-Krępica	2,8	<i>asfaltowa/żwirowa</i>
35 E-7 – Wrońska Stare – Proboszczewice	3,7	<i>asfaltowa/żwirowa</i>
36 Wrońska Stare – Proboszczewice	1,8	<i>żwirowa</i>
RAZEM	80,0	-

Źródło: UG Załuski

5.5 Energetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy odbywa się z GPZ/15 kV w Płońsku i częściowo z GPZ w Pomiechówku, zasilanych napowietrzną linią przesyłową WN 110 kV Starożreby - Pomiechówek. Linia ta przebiega na obszarze gminy na długości ok. 4,5 km przez obszar wsi Wrońska i Karolinowo.

Energia Elektryczna rozprowadzana jest do odbiorców poprzez rozdzielczą sieć napowietrznych średnich napięć 15 kV oraz stacje transformatorowe 15/0,4 kV i sieć odbiorczą niskiego napięcia 220/380 V.

Sieci i urządzenia elektroenergetyczne są własnością Zakładu Energetycznego S.A. w Płocku, w Zarządzie Rejonu Energetycznego w Płocku. Dostawy energii elektrycznej pokrywają zapotrzebowanie odbiorców na terenie gminy. Działanie RE polegają przede

wszystkim na utrzymaniu ciągłości dostaw energii, konserwacji linii i urządzeń, rozbudowanie sieci w rejonie skupisk odbiorców.

5.6 Gazownictwo

Przez obszar gminy na długości ok. 8,8 km, przez teren wsi Szczytniki, Szczytno, Wrońska, Przyborowice Górne i Karolinowo przebiega przesyłowa sieć gazowa wysokiego ciśnienia 6,4 MPa - dwa gazociągi DN 500 relacji Rembelszczyzna - Włocławek. Z gazu sieciowego nie korzystają jednak mieszkańcy gminy. Zaopatrywani są w butlowy gaz propan - butan, poprzez sieć punktów wymiany butli.

Docelowo, według przewidywań zawartych w "Stadium rozwoju gazyfikacji województwa ciechanowskiego" (1996) wykonane przez GAZO PROJEKT Wrocław, zaopatrzenie w gaz sieciowy odbiorców na terenie gminy nastąpi w oparciu o ww. przesyłową sieć gazową. Realizacja sieci i urządzeń gazowniczych w gminie musi być poprzedzona opracowaniem koncepcji programowej gazyfikacji.

W południowej części gminy, w relacji wschód - zachód przez teren wsi Sadówiec, Naborowo, Naborówiec, Zdunowo, Niepiekła i Wojny, na długości ok. 9,0 km przebiega ropociąg w kierunku Płocka. Nie ma on bezpośredniego znaczenia dla gminy, wprowadza jednak ograniczenia w możliwościach zainwestowania w rejonie swojego przebiegu.

Po opracowaniu projektu liniowej gazyfikacji decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 27 marca 2008 r. Przedsiębiorstwo Branżowe Gazownia Serwis Sp. Z o.o. z siedzibą w Warszawie otrzymała promesę koncesji na dystrybucję paliw gazowych. Promesa została udzielona na potrzeby odbiorców zlokalizowanych na terenie następujących gmin: Nowy Dwór Mazowiecki, Pomiechówek, Załuski i Zakroczym, sieciami o ciśnieniu wysokim i niskim. Ważność udzielonej promesy upływa z dniem 31 marca 2013r.

5.7 Telekomunikacja

Obiekty i urządzenia telekomunikacyjne na terenie gminy są własnością Telekomunikacji Polskiej S.A. Łączna liczba abonentów telefonicznych wynosi 840 (dane na rok 2002). Na tysiąc mieszkańców gminy przypada 150 telefonów.

Uzupełnieniem stacjonarnej sieci telekomunikacyjnej jest telefonia komórkowa.

W zakresie telefonii komórkowej, na terenie gminy Załuski znajdują się dwie stacje telefonii komórkowej:

- stacja bazowa z wieżą anteny telefonii komórkowej GSM usytuowana na działce nr 89 w miejscowości Szczytno
- stacja telefonii komórkowej GSM - 1800 Centertel usytuowana na działce 100/2 w Michałowku.

Istotną sprawą w chwili obecnej staje się zapewnienie szerokiego i taniego dostępu do sieci internetowej. WiMAX jest technologią, która w głównym zamyśle pozwala na zapewnienie dostępu do Internetu w urządzeniach stacjonarnych, w miejscach z brakiem możliwości świadczenia tej usługi w sposób przewodowy.

W przyszłości planowana jest również objęcie technologią WiMAX całą gminę Załuski, która stanowić będzie szansę na możliwość dostępu do sieci globalnej Internet.

5.8 Planowanie przestrzenne w gminie

W roku 2002 Rada Gminy Załuski uchwaliła "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy". Dokument obejmuje uwarunkowania rozwoju gminy w zakresie: stanu i zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego, struktury społeczno-demograficznej, gospodarczej, infrastruktury technicznej. „Studium” obejmuje także kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy określające: podstawowe problemy oraz możliwości, cele i szanse rozwoju gminy, strukturę funkcjonalno-przestrzenną, główne kierunki zagospodarowania przestrzennego w jednostkach strukturalno-przestrzennych, oraz tereny wskazane do objęcia sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP)

Obecnie gmina Załuski ma opracowane i uchwalone 5 Planów zagospodarowania Przestrzennego. Miejscowości z uchwalonym i obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego to: Szczytno, Przyborowice Górne, Załuski, Kroczewo, Złotopolice. W trakcie opracowywania jest MPZP dla miejscowości Niepiekła.

MPZP obejmują ponad 400 ha terenów inwestycyjnych. Są to tereny położone wzdłuż trasy nr 7, oraz obszar po byłym lotnisku w Złotopolicach. Polityka władz samorządowych zmierza w kierunku zagospodarowania tych terenów pod inwestycje.

W przyszłości planowane jest opracowanie MPZP dla kolejnych miejscowości Gminy Załuski, które obecnie nie są objęte planami.

5.9 Zasoby mieszkaniowe

Zabudowę mieszkaniową Gminy Załuski w zasadzie stanowią budynki prywatne: zagrodowe i jednorodzinne, które stanowią 94,7%, budynki spółdzielcze wielorodzinne tworzą niewielki odsetek 0,55%, mieszkania własności gminy stanowią 3,26%, zaś Skarbu Państwu 1,32%.

Średnia powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wnosi 80,9 m², w przeliczeniu na jedną osobę 20,9 m².

Tabela nr 13. Dane o mieszkaniach i warunkach mieszkaniowych

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym mieszkania stanowiące własność			
		Osób Fizycznych	Spółdzielni mieszkaniowych	Gminy	Skarbu Państwa
Mieszkania	1440	1364	8	47	16
Izby	5249	5026	30	138	52
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	116470	112908	529	2157	834
W tym mieszkania zamieszkałe stałe					
Mieszkania	1425	1352	8	47	16
Izby	5214	4996	30	138	47
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	115859	112386	529	2157	745

Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności gminy obrazują przytoczone wielkości standardów.

Tabela nr 14. Wielkości standardów mieszkaniowych

Standardy	Miernik	Wielkość
Zagęszczenie mieszkań	osób/mieszkanie	3,88

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Przeciętna wielkość mieszkań	m ² p.uż./mieszkanie izb/mieszkanie	81,3 3,66
Wygoda zamieszkania	m ² p.uż./osobę	20,9

Wyposażenie mieszkań w urządzenia infrastruktury technicznej jest niezadowolające, bowiem gmina nie posiada kanalizacji, gazyfikacji. Natomiast już prawie w 100 % gmina jest zwodociągowana.

6 Struktura społeczna i demograficzna gminy

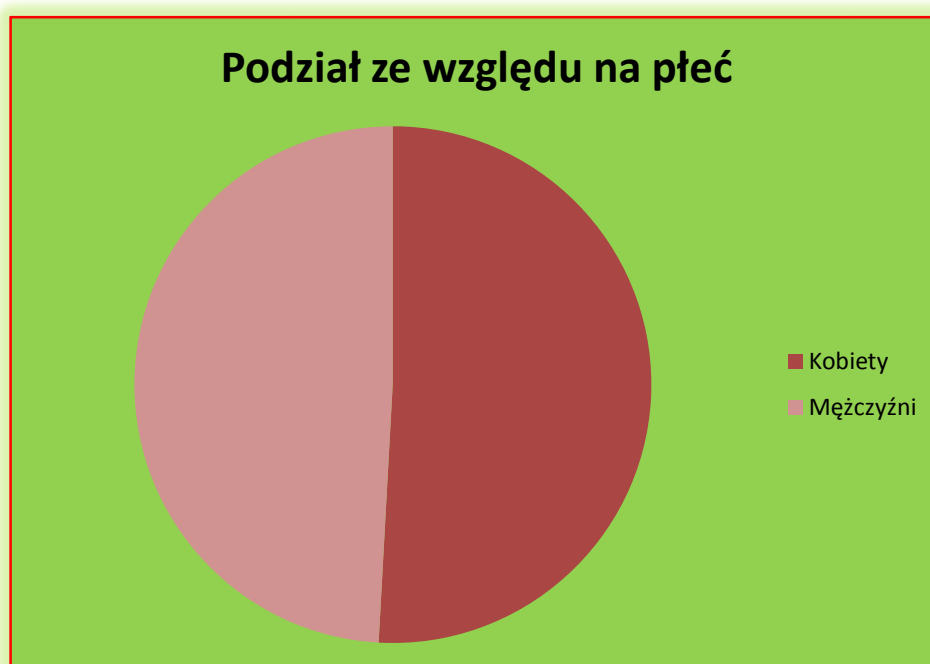
6.1 Liczba ludności

Gminę Załuski zamieszkują 5688 osób (dane z dnia 01.01.2008 r., źródło danych: USC) tj. 6,2 % ogólnej liczby ludności w powiecie płońskim.

Tabela nr 15. Liczba ludności w gminie Załuski

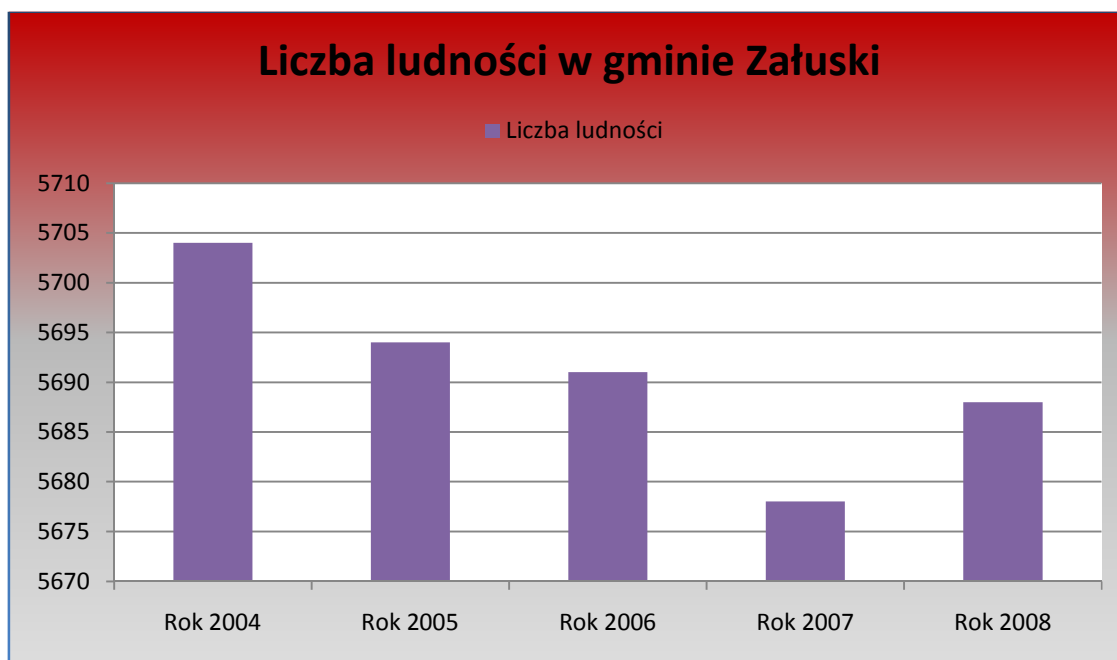
Ludność	Mężczyźni	Kobiety	Razem
	2794	2894	5688

Kształtowanie się liczby ludności Gminy Załuski w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Źródło: Opracowanie własne.

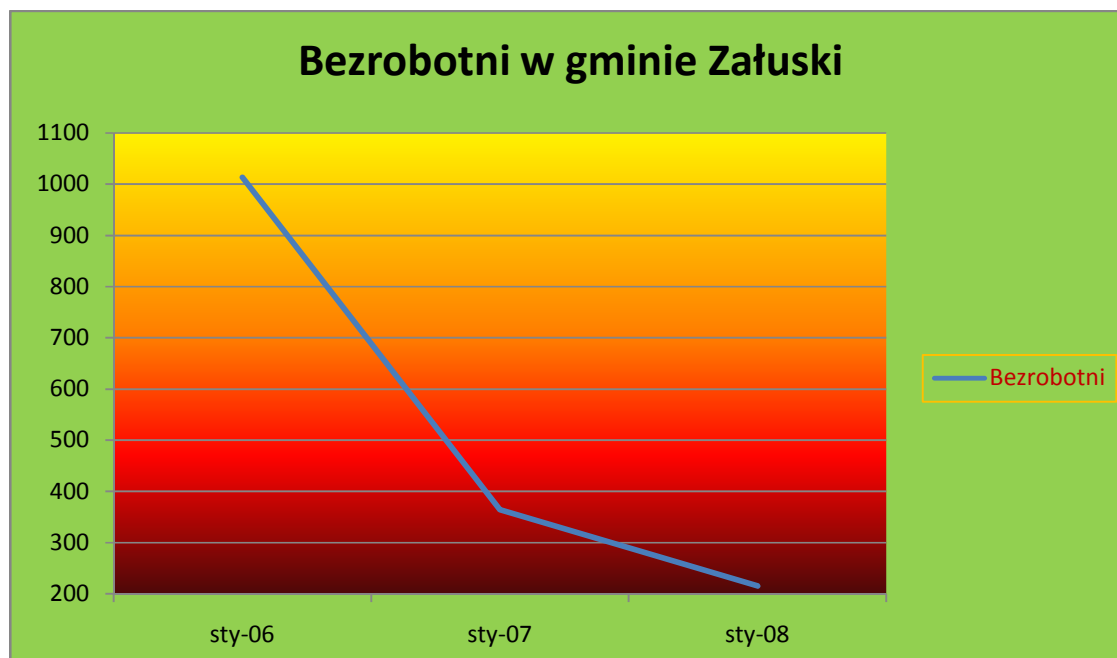
Tabela nr 16. Ludność Gminy Załuski w poszczególnych grupach wiekowych.

Wiek	0-6		7-15		16-18		19-65	19-60	>65	>60
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Liczba	208	166	326	340	127	145	1831	1613	302	630

Gęstość zaludnienia wynosi **51 osób/km²**.

W rozwoju demograficznym Gminy Załuski występuje charakterystyczny trend polegający na okresowym "falowaniu" przyrostów lub ubytków liczby ludności. Zjawisko to ma istotny wpływ na prognozowanie potrzeb w usługach publicznych - oświacie i wychowaniu, opiece społecznej i ochronie zdrowia oraz wpływ na rynek pracy. Od roku 2004 notowany jest niewielki spadek w liczbie ludności, jednak od zeszłego roku przyrost naturalny rośnie.

6.2 Bezrobocie

Źródło: Opracowanie własne.

Na koniec stycznia 2006 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Płońsku było zarejestrowanych 1014 osób, z czego 491 kobiet. Od tego roku obserwujemy znaczny spadek liczby osób pozostających bez pracy. Na koniec maja 2008 roku liczba osób bez pracy (zarejestrowanych) wyniosła 200, w tym 112 kobiet. Coraz więcej osób dojeżdża do pracy do stolicy, część osób również pracuje za granicą Polski.

Tabela nr 17. Bezrobocie w Gminie Załuski na dzień 31 maja 2008

	Ogółem	W tym kobiety
Bezrobotni ogółem	200	112
Do 25 roku życia	54	35
Z ukończeniem szkoły wyższej	0	0
Długotrwale bezrobotni	142	82

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Kobiety które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka	-	36
Powyżej 50 roku życia	41	16
Bez kwalifikacji zawodowych	89	47
Bez doświadczenia zawodowego	74	48
Bez wykształcenia średniego	153	81
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	16	15
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	2	0
Niepełnosprawni	5	3

7 Historia

Pierwsze informacje o najstarszych śladach osadnictwa na terenie obecnej gminy Załuski pochodzą z rejonu wsi Kamienica i można je wiązać z neolitem, z kulturą amfor kulistych (ok. 2000 - 1500 lat p.n.e.).

Po pustce osadniczej jaka nastąpiła w wyniku Wędrówki Ludów i po nastaniu w VI w. n.e. na Mazowszu Słowian, teren obecnej gminy był na uboczu osadnictwa. Najbliższym ośrodkiem osadnictwa był Wyszogród z grodem z VII wieku zaś ośrodek kultowy był w Radzikowie. Sugeruje to istnienie, w jego pobliżu szeregu osad i na terenie obecnej gminy Załuski być może istniały Przyborowice i Naborówiec. W X i XI wieku powstały grody w Zakroczymiu i Płońsku, które były znacznie zaludnione. Od strony tych grodów i grody w Wyszogrodzie rozprzestrzeniło się, metodycznie wyniszczające kompleksy leśne, osadnictwo. Musiały też powstawać szlaki komunikacyjne łączące te grody. Ekspansja osadnictwa wynikała też z polityki nadawania, przez Bolesława Krzywoustego, ziemi rycerzom.

Opracowania kościelne przyjmują, że najwcześniejszą parafią na terenie obecnej gminy była Kamienica, datowana na schyłek XII wieku. Prawdopodobnie w tym samym wieku powstała parafia w Kroczewie.

Z analiz wynika, że wczesnośredniowieczne osadnictwo skupiało się w południowo - zachodniej części obecnej gminy.

Rozwój Mazowsza był zakłócany przez wojenne wyprawy Prusów i Litwinów ciągnące się aż do połowy XIV. Obecny teren gminy leżał w pewnym oddaleniu od terenów trapiionych przez łupieżców a także poprawa stosunków z Litwą wpłynęły na wzrost osadnictwa. W tym czasie istniały już Gostolin, Słotwin, Stróżewo, Złotopolice oraz Szczytno i Wrońska, związane raczej z rejonem Płocka oraz erygowano parafie we Wrońskach, sięgającą aż do Stróżewa.

Dzięki działalności księcia Janusza I od 1374 roku powstał szereg nowych miejscowości, które obecnie stanowią wraz z tymi starymi, podstawową sieć osadniczą. Większość starszych miejscowości obecnej gminy Załuski jest datowana w latach przełomu XV i XVI.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

XV i XVI wiek były pomyślne gospodarczo - eksport zbóż do Gdańska za pośrednictwem przystani na Wiśle w Zakroczymiu. Jednak z początkiem wieku XVII rozpoczął się regres, który apogeum osiągnął po Potopie Szwedzkim. W konsekwencji tego na Mazowszu nastąpił proces wyludniania sięgnęło 40%, zaś straty materialne 70%. Wielkie połacie zarastały lasami, dawny potencjał ludnościowy osiągnięto dopiero u schyłku XVII wieku.

Dalsza lata nie przynosiły poprawy. Walki toczone na początku XVIII wieku epidemia w 1709 roku, likwidacja we wronkach w wyniku pożaru kościoła ok. 1880 r., wyniszczający okres napoleoński, powracające epidemie cholery w 1831 r., 1854 r. i 1855 r.

Okres po Powstaniu Styczniowym 1863 r. przyniósł obok licznych kar i grzywien, uwłaszczanie chłopów. Konsekwencją tego była rozbudowa miejscowości i powstanie nowych. Powstawały one na terenie dotychczasowych lasów lub na powstałych po wycięciu i sprzedaży drewna, nieużytkach. Odbiorcą drewna po 1854 r. była twierdza Modlińska, która przeznaczyła je do budowy gigantycznych koszarów. Bliskość twierdzy ujawniła się podczas działań wojennych co było złą stroną. W wyniku tego zniszczono prawie całkowicie 13 wsi zaś kolejnych 7 w połowie.

Po okresie Wielkiej Wojny usuwanie zanieczyszczeń zostało zakłócone przez wojnę z bolszewikami. Usuwanie ruin i odtwarzanie gospodarki spadło wyłącznie na barki społeczności lokalnej. W tym okresie nastąpił istotny proces parcelacji majątków i nabywanie gruntów przez ludność bezrolną - zniknęły folwarki oraz powstała obok dotychczas zwartej, zabudowa kolonijna wsi.

Okres rozwoju w latach 30 przerwała kolejna wojna. Zniszczenia okresu wojennego i powojennego przyniosły następne straty i zmiany, przy czym najbardziej istotne z punktu widzenia przestrzennego były zniszczenie dworskiej struktury gospodarczej, zabudowy i wyposażenia dworów, upaństwowienie przemysłu i niszczenie mniejszych obiektów produkcyjnych, obciążenie wsi przymusowymi kontyngentami.

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

Tabela nr 18. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Miejscowość	Funkcja	Nr rej.	Okres powstania
Kroczewo	Kościół parafialny pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej z otocz. o prom. 50 m	28/76-58/58 WA	XV w.
Szczytno	Dworek drewniany, przyległy drzewostan	119/76-701/62 WA	XVIII-XIX w.
Zdunowo	Zespół podworski: dwór murowany, park krajobrazowy, aleja lipowa	221/80	ok. 1910 r.

Tabela nr 19. Cmentarze na terenie gminy

Miejscowość	Wyznanie	Rok budowy najstarszego nagrobka
Kamienica	rzym.-kat.(przykościelny)	funkcjonował XIV-XIX
Kamienica	rzym.-kat.	1854
Kroczewo	rzym.-kat.(przykościelny)	funkcjonował XIV-XIX
Kroczewo	rzym.-kat.	1852

7.1 Kościół parafialny w Kamienicy

Parafia w Kamienicy należy do Dekanatu Zakroczym Diecezji Płockiej. Znajduje się w trójkącie miast: Płońsk, Zakroczym, Czerwińsk. Patronem parafii i patronem kościoła jest Opatrzność Boża. Odpust na tę uroczystość przypada w szóstą niedzielę po Zesłaniu Ducha Świętego.

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

Obecny kościół został pobudowany w latach 1934 - 1950 według projektu Leona Tarasiewicza i Leona Antoszewskiego. Bryła kościoła ma wygląd nowoczesny o rysach gotyckich. Jest zbudowany z cegły. Kościół ma 27,5 m. długości oraz 12 m. szerokości i 12 m. wysokości licząc od posadzki do zwieszenia sklepienia.

W 1727 roku został pobudowany drewniany Kościół w Kamienicy, kryty kleńcem o węglach łamanych. W 1862 roku był restaurowany i w tym czasie powstały trzy nowe ołtarze: Wielki Zbawiciela Ukrzyżowanego, Opatrzności Bożej i Świętego Rocha. Mimo starań ówczesnego księdza Ozdobińskiego i parafian nie udało się uratować Kościoła przed Rosjanami, którzy 17 lipca 1915 roku spalili doszczętnie kościół, drewnianą dzwonnice oraz zabudowania plebańskie. Po pożarze w 1916 r. parafię przejął ksiądz Franciszek Gołaszewski, a rolę kościoła pełniła prowizoryczna kaplica, której budowę rozpoczęto w lipcu tego samego roku. Kaplica powstała dzięki ofiarności i pracowitości parafian.

Od kwietnia 1933 roku parafię przejmuje ksiądz Stanisław Morawski. Przystępuje do budowy nowego kościoła wraz z wiernymi, która trwała do wybuchu drugiej wojny światowej. Fundusze na kościół głównie płynęły od parafian i z diecezji.

Od 6 lipca 1980 roku parafia Kamienica otrzymała nowego proboszcza ks. Jana Pikulskiego, który nadzoruje sprawy kościoła i parafian do chwili dzisiejszej.

Obecny cmentarz przykościelny według dostępnych dokumentów liczy 277 lat i stoi na nim już trzeci kościół. Gdy zaczęto kopać fundamenty w 1934r. pod obecny kościół, wykopano kości ludzkie, które przewieziono na cmentarz grzebalny. Położony jest on w kierunku północny zachód od kościoła w odległości 850 m. Przestrzeń jego wynosi 4470 m.², na środku usytuowany jest krzyż. Na cmentarzu znajduje się kilka starych grobów, które pochodzą z lat 1888 - 1920.

Na terenie parafii znajdują się krzyże i kapliczki, jest ich 33. Zaledwie sześć z nich pochodzi z początków poprzedniego stulecia. Kapliczki usytuowane są w Złotopolicach, Sadówcu, Dłutowie, Karnkowie i Naborówcu i w Kamienicy. Pozostałą część stanowią krzyże wykonane przez mieszkańca sąsiedniej parafii.

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

Tabela nr 20. Informacje dotyczące parafii pod wezwaniem Opatrzności Bożej w Kamienicy

Kościół parafialny	pw. Opatrzności Bożej
Odpust	Opatrzności Bożej - VI niedziela po Zesłaniu Ducha Świętego
Księgi materialne	chrztów - od 1920
	ślubów - od 1928
	zgonów - od 1928
Proboszcz	ks. kanonik Jan Pikulski, od 1980
Terytorium (miejscowości)	Dłutowo, Goławinek, Kamienica, Karnkowo, Łubowo, Naborowo, Naborówiec, Noskowo, Pieńki, Sadówiec, Stróżewo, Wygoda, Zdunowo, Złotopolice
Księża pochodzący z parafii	Ireneusz Wrzesiński (1965)
Księża spoczywający na cmentarzu parafialnym	Aleksander Praszyński († 1966)
Ilość mieszkańców	2 230

7.2 Kościół Parafialny w Kroczewie

Parafia pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela powstała na początkach XIV w., choć pierwsza wzmianka o kościele pochodzi dopiero z 1424 r. W połowie XVI w. wzniesiono murowane prezbiterium z absydą, zakrystia i kaplica oraz drewnianą nawę. Z wizytacji z 1599 r. wiadomo, że kościół był konsekrowany i miał cztery ołtarze. Obiekt spłonął w 1705r. Odbudował go w 1746 r. Jan Mikulski, podczaszy nowogrodzki, z ks. Maciejem Chmielewskim, proboszczem kroczewskim. Kościół wyposażony był w trzy ołtarze:

- ołtarz wielki poświęcony św. Janowi chrzcicielowi,
- ołtarz boczny Matki Boskiej Bolesnej,
- ołtarz boczny św. Mikołaja.

Obecny trzynawowy, murowany kościół wznosił w latach 1918 – 1921 ks. Paweł Chodkowski, według projektu architekta Hugona Kundera. Konsekracji dokonał 31 maja 1928 r. bp Leon Wetmański. W 1938 r. polichromię wykonał Władysław Drapiewski. Po wojnie świątynię restaurowali ks. Antoni Gawrecki i ks. Józef Gawlik.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Tabela nr 21. Informacje dotyczące parafii pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Kroczewie

Kościół parafialny	pw. Matki Boskiej Bolesnej
Odpusty	św. Jana Chrzciciela - 24 czerwca
	MB Bolesnej - piątek przed Niedzielą Palmową
Kościół filialny	Wojszczyce, pw. św. Józefa
Odpust	św. Józefa - 19 marca
Księgi metrykalne	chrztów - od 1910
	ślubów - od 1908
	zgonów - od 1914
Proboszcz	ks. Marek Zawadzki
Wikariusz	ks. mgr Robert Kamiński
Terytorium (miejscowości)	Błogosławcie, Emolinek, Falbogi Wielkie, Gostolin, Henrysin, Janowo, Jaworowo, Koryciska, Kroczewo, Niepiekła, Smoły, Sobole, Strubiny, Swobodnia, Trebki Nowe, Trebki Stare, Wojny, Wojszczyce, Załuski Nowe, Załuski Stare, Zaręby.
Księża pochodzący z parafii	Alekasander Pasternakiewicz (1959)
	Ryszard Czekalski (1989)
Księża spoczywający na cmentarzu parafialnym	Władysław Celmerowski († 1981)
Ilość mieszkańców	3 489

8 Oświata i kultura

Na terenie Gminy funkcjonują: 2 gimnazja, 5 szkół podstawowych i 1 przedszkole gminne.

PRZEDSZKOLE

Gmina Załuski ma tylko jedno przedszkole. Znajduje się ono w Kroczewie. Obecnie mamy 25 przedszkolaków. Przedszkole ma 6 pomieszczeń. Uczy 2 nauczycieli. Ogólna powierzchnia przedszkola wynosi: 95,76 m². Przy budynku przedszkola jest plac zabaw. Ma on 348 m².

GIMNAZJA

W gminie działają 2 gimnazja w: Kroczewie i Szczytnie. W Kroczewie kształcą się 122 gimnazjalistów, natomiast w Szczytnie 149 gimnazjalistów (dane: rok szkolny 2007/2008).

SZKOŁY PODSTAWOWE

W Gminie Załuski działa 5 szkół podstawowych. Zlokalizowane one są w: Kroczewie, Szczytnie, Karolinowie, Stróżewie i Kamienicy. Kształcą się w nich 582 uczniów. Ogólna liczba nauczycieli zatrudniona we wszystkich szkołach na terenie gminy to 86 osób. Nie w każdej szkole jest sala gimnastyczna. W szkole w Szczytnie są dwie, a w ZSO Kroczewo i SP Stróżewo po jednej. Przy każdej szkole znajduje się biblioteka.

Większość istniejących na terenie gminy placówek oświatowych funkcjonuje w dobrych warunkach lokalowych, jedynie ZSO Kroczewo wymaga rozbudowy. Najlepsze warunki lokalowe są w ZSO w Szczytnie, w 2002 r. oddano do użytku nowy budynek z przeznaczeniem dla gimnazjalistów. Oddana została też duża nowa sala gimnastyczna. Poza tym typowa sala gimnastyczna znajduje się w Kroczewie, oraz trzy sale zastępcze w Szczytnie, Stróżewie i Kamienicy. Szkoły są dobrze wyposażone w pomoce dydaktyczne. W każdej placówce mieszczą się sale informatyczne. Dzieci do szkół dowożone są trzema autobusami. Dwa wynajmowane są z PKS Nowy Dwór Mazowiecki i PKS Ciechanów oraz dowożone są gminnym Gimbusem.

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

Dzieci uczące się w szkołach gminnych osiągają dobre wyniki w nauce oraz odnoszą sukcesy w olimpiadach i konkursach. Najliczniej uczestniczą w konkursach matematycznych, historycznych, recytatorskich, w turniejach wiedzy pożarniczej oraz w olimpiadach sportowych (bieg przełajowy, pchnięcie kulą, skok w dal, piłka siatkowa, piłka nożna, tenis stołowy, ringo).

Dzieci w w/w dziedzinach osiągają sukcesy na szczeblach gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych.

W szkołach gminnych zatrudniona jest kadra nauczycielska o wysokich kwalifikacjach.

Razem nauczyciele zatrudnieni - 86 w tym:

- stażyści - 3
- kontraktowi - 20
- mianowani - 47
- dyplomowani – 16

Fot. ZSO w Kroczewie

Źródło: fot. UG Żaluski

Biblioteka gminna

Gminna Biblioteka w Załuskach jest jedyną placówką kultury na terenie gminy. Stanowi ona odrębną jednostkę budżetową, działającą na podstawie regulaminu organizacyjnego.

Księgozbiór biblioteki liczy 13 324 pozycji. Ze zbioru biblioteki korzysta 375 zarejestrowanych czytelników (dane na koniec 2006 r). Najbardziej aktywną i liczną grupę stanowią ludzie młodzi. Wypożyczanie na 1 czytelnika wynosiło w 2002 r. 14,2 a w 2006 r. 6,0. To bardzo duży spadek. Jednak stan ten obserwowany jest w całym kraju.

Struktura wiekowa osób korzystających z biblioteki:

- do lat 15 - 73 osób,
- 16-19 lat - 63 osoby,
- 24 lata - 62 osoby,
- 25-44 lata - 101 osób,
- 45 - 60 lat - 20 osób,
- powyżej 60 - 4 osoby.

Podział czytelników ze względu na wykonywane zajęcie:

- pracownicy fizyczni - 19 osób,
- rolnicy 47 osób,
- urzędnicy 42 osoby,
- studenci 10 osób,
- młodzież 168 osób
- bezrobotni 41 osób,
- inni 6 osób.

9 Bezpieczeństwo

W miejscowości gminnej Załuski zlokalizowany jest Posterunek Policji, który nadzoruje teren naszej gminy jak również gminy Czerwińsk n/Wisłą.

Zagrożenie przestępczością na terenie gminy Załuski nieznacznie zmalało, ale nadal istnieje i należy dążyć wszelkimi możliwymi sposobami do jego obniżenia.

Celem działania Posterunku Policji w Załuskach nadal będzie dążenie do podniesienia wskaźników w zakresie wykrywania sprawców przestępstw, zmniejszenia dynamiki popełnienia ich, utrzymanie a nawet podniesienie na wyższy poziom stanu ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Ponadto w szkołach na terenie gminy Załuski prowadzone są różnego rodzaju pogadanki i spotkania z dziećmi i młodzieżą na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i papierosów.

Tabela nr 22. Odnotowane przestępstwa na terenie Gminy

L.p.	Rodzaj przestępstwa	2004	2005	2006	2007
1	rozbój, wymuszenie rozbójnicze	3	4	4	1
2	kradzież z włamaniem	34	28	30	20
3	kradzież cudzej rzeczy	26	31	33	27
4	uszkodzenia ciała	1	3	2	2
5	uszkodzenia mienia	6	1	4	2
6	wypadek drogowy	14	8	11	12
7	inne przestępstwa	36	34	53	29
Razem		120	109	137	93

Źródło: Posterunek Policji w Załuskach

ZAGROŻENIA

1. Nasilenie przestępczości oraz postępująca demoralizacja młodzieży szkolnej.
2. Pogorszenie się bezpieczeństwa w ruchu drogowym spowodowane zwiększającym się natężeniem ruchu.
3. Wzrost drobnej przestępczości kryminalnej, a szczególnie kradzieży i kradzieży z włamaniem.
4. Zagrożenia pożarowe i ekologiczne związane z przebiegiem przez teren gminy rurociągu „PRZYJAŹŃ”.
5. Przewóz transportem kołowym droga krajowa E 7 materiałów niebezpiecznych.

Większość dokonywanych przestępstw to w dalszym ciągu kradzieże z włamaniem do samochodów ciężarowych parkowanych na parkingach przy trasie E 7, następnie kradzieże z włamaniem do domków letniskowych oraz nowo budowanych obiektów.

Tabela nr 23. Odnotowane wykroczenia na terenie gminy Załuski

L.p.	Rodzaj przestępstwa	2004	2005	2006	2007
1	kolizje drogowe	77	37	39	29
2	inne wykroczenia drogowe	22	32	33	42
3	wykroczenia meldunkowe	12	16	11	9
4	wykroczenia porządkowe	16	19	21	27
5	uszkodzenia mienia	1	2	4	4
6	kradzież mienia	2	4	3	6
7	inne wykroczenia	5	29	31	37
Razem		135	139	142	154

Źródło: Posterunek Policji w Załuskach

9.1 Ochotnicze straże pożarne

Na terenie gminy Załuski działa 5 jednostek OSP, które wyposażone są w podstawowy sprzęt ratowniczo – gaśniczy, są to:

- ✓ OSP Nowe Wrońska – Star

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

- ✓ OSP Kroczewo – Magirus
- ✓ OSP Szczytno – Star, Lublin
- ✓ OSP Załuski – Jelcz
- ✓ OSP Smulska – Jelcz

Wszystkie w/w OSP w latach 2005 – 2007r. regularnie chroniły bezpieczeństwo mieszkańców gminy, jak i również służyły pomocą podczas akcji ratunkowych.

Tabela nr 24. Wyjazdy jednostek OSP Gminy Załuski w 2007 r.

Wyjazdy jednostek OSP do likwidacji skutków zdarzeń w 2007 r.						
OSP	Ogółem			Pożary		
	Na terenie	poza	razem	Na terenie	poza	razem
Gmina Załuski						
Załuski	5	1	6	2	1	3
Kroczewo	23	2	25	13	2	15
Nowe Wrońska	24	4	28	14	2	16
Smulska	2	-	2	1	-	1
Szczytno	2	4	6	2	4	6

Źródło: Opracowanie własne wg danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Płońsku.

W 2007 roku na terenie gminy miało miejsce 40 pożarów. Najbardziej niebezpiecznymi miejscowościami, gdzie w 2007 roku odnotowano największą ilość pożarów są Nowe Wrońska i Kroczewo.

Na terenie gminy istnieją zakłady o zagrożeniach, są to:

- Stacje paliw płynnych
- Dystrybucje gazu płynnego
- Obiekty szkół i kościołów
- Kompleksy leśne
- Rurociąg gazowy i naftowy

Do przyczyn stałego wzrostu ilości zdarzeń pożarowych i innych miejscowych należy zaliczyć:

- ✓ pogarszający się stan techniczny budynków, instalacji gazowych elektrycznych i grzewczych
- ✓ częste i gruntowne zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, związane z przekształceniami gospodarczymi, mające nierzadko charakter żywiołowy, bez przeprowadzenia niezbędnych prac dostosowujących obiekt do nowych zadań;
- ✓ prowadzenie działalności gospodarczej w niedostosowanych do tego budynkach mieszkalnych i związane z tym przypadki przechowywania w mieszkaniach znacznych ilości materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- ✓ niedozwolone przeróbki instalacji elektrycznych i gazowych oraz liczne przypadki wypalania traw na przydrożnych rowach i nieużytkach powodujące pożary przyległych obiektów;
- ✓ niedostateczny nadzór prewencyjny ze strony właścicieli i użytkowników obiektów;
- ✓ kumulacja niekorzystnych warunków atmosferycznych.
- ✓ przez teren gminy przebiega ważny szlak komunikacyjny – trasa E 7 Warszawa – Gdańsk. Wiąże się to z powstawaniem miejscowych zagrożeń czyli niebezpieczeństwa związane z awariami i katastrofami środków transportu drogowego. Dość istotnym mankamentem jest również brak parkingów przystosowanych do przyjmowania oraz odstawiania pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne. Brak takich parkingów powoduje, że pojazdy parkują w sposób niekontrolowany.

10 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach jest jednostką organizacyjną Gminy Załuski. Został utworzony 2 maja 1990 r. Udziela pomocy osobom i rodzinom w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości.

GOPS realizuje zadania:

- Własne gminy, zgodnie z ustaleniami Rady Gminy
- Zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o pomocy społecznej
- Z zakresu świadczeń rodzinnych wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych
- Wynikające z innych ustaw szczególnych

W zakresie realizacji zadań własnych GOPS jest finansowany z budżetu gminy Załuski, zaś w zakresie zadań zleconych z budżetu państwa.

W celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. W szczególności GOPS współpracuje z GKRPA, z Policją, Sądem Rejonowym w Płońsku, PCPR w Płońsku, kuratorami, Stowarzyszeniem Przeciwko Przemocy w Rodzinie w Płońsku, Poradnią Zdrowia Psychiatrycznego w Płońsku, Ośrodkami szkolno-wychowawczymi i szkołami.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa,
- ✓ niepełnosprawności,

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

- ✓ długotrwałej choroby,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ alkoholizmu lub narkomanii,
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

GOPS w Załuskach zatrudnia: kierownika, dwóch pracowników socjalnych, pracownika do obsługi świadczeń rodzinnych i zaliczek alimentacyjnych, pracowników świadczących usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne w miejscu zamieszkania w ilości zależnej od potrzeb (na dzień 15.01.2008 – 5 pracowników).

Tabela nr 25. Formy pomocy realizowane w ramach zadań własnych

L.p.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota
1	Zasiłek celowy na posiłek	15	37	2.308
1	Posiłek dla potrzebujących- dożywiane dzieci	106	229	63.280
2	Usługi opiekuńcze	6	6	19.915
3	Sprawianie pogrzebu	2	2	4.200
4	Zasiłki celowe i pomoc w naturze	113	107	40.905
5	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	15	15	11.400
6	Zasiłki okresowe	22	22	13.974
7	Domy pomocy społecznej	2	2	35.191
Ogółem				191.173

Ogółem z wyżej wymienionych form pomocy skorzystało 187 rodzin a 368 osobom przyznano świadczenie w formie decyzji.

Tabela nr 26. Rodzaje zadań zleconych realizowanych z budżetu Wojewody w 2007r.

L.p.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Kwota
1	Zasiłki stałe	11	11	43.870
2	W tym dla osób samotnie gospodarujących	8	8	40.020
3	Będących w rodzinie	3	3	3.850
4	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową	2	2	784
5	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	1	1.432
Ogółem		25	25	89.956

W 2007 roku łącznie w ramach zadań własnych i zleconych ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 192 rodzin, a 374 osobom przyznano świadczenia decyzją. W rodzinach tych łącznie były 699 osoby.

Tabela nr 27. Podział korzystających z pomocy społecznej z uwzględnieniem powodów trudnej sytuacji życiowej.

Lp.	Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	158	484
2	Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	69
3	Bezrobocie	82	299
4	Niepełnosprawność	44	147
5	Długotrwała choroba	57	196

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

6	Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gosp. domowego ogółem	72	334
	w tym:		
	-rodziny niepełne	38	136
	-rodziny wielodzietne	22	159
7	Alkoholizm	7	31
8	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	15	56

Ostatnio nastąpiły zmiany w funkcjonowaniu ośrodka polegające na tym, że zmieniły się formy pomocy świadczonej przez GOSP, a także część świadczeń jest wypłacanych przez inne instytucje. Od 1 października 2003 r. renty socjalne wypłacane są przez ZUS, natomiast od 1 maja 2004 r. zmieniły się formy pomocy w sposób następujący:

- ◀ zasiłki stałe → obecnie świadczenie pielęgnacyjne
- ◀ zasiłki wyrównawcze → obecnie zasiłki stałe
- ◀ macierzyńskie → przeszły do świadczeń rodzinnych.

Z uwagi na ograniczone środki finansowe nie zawsze Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest w stanie zapewnić pomoc wszystkim potrzebującym. Dotyczy to szczególnie grupy rodzin długotrwale bezrobotnych bez żadnych źródeł dochodów, bądź jednym źródłem dochodu takim jak zasiłek rodzinny, pielęgnacyjny, alimenty lub dochód z pracy dorywczej.

Osoby zgłaszające się do GOPS potrzebują różnych form pomocy, w tym również pomocy psychologicznej i prawnej. Wskazane byłoby utworzenie w przyszłości punktu konsultacyjnego, w którym osoby z różnorodnymi problemami mogłyby uzyskać wsparcie oraz niezbędne informacje.

Działania GOPS winny skupiać się na nauce osób, rodzin jak również całych grup i społeczności lokalnych jak wykorzystywać potencjał drzemiący w ludziach oraz pobudzać do świadczenia sobie wzajemnej pomocy. Bardzo ważne są tzw. grupy wsparcia tworzone przez ludzi znajdujących się w podobnym położeniu i przeżywających podobne problemy. Na terenie gminy brak jest świetlicy socjoterapeutycznej, która skupiałaby dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych patologią społeczną. Większość dzieci wychowujących się w rodzinach zaniedbanych ma niską samoocenę i małą wiarę we własne możliwości, bez pomocy z zewnątrz nie mają szans na właściwy rozwój emocjonalny i poznawczy.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

W 2007 roku Ośrodek wraz z GKRPA zorganizował wyjazd na kolonie letnie, które były finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz spotkanie z Mikołajem. W miesiącu grudniu 2007 roku GOPS zorganizował spotkanie Wigilijne dla osób starszych i samotnych z terenu gminy Załuski.

Ponadto tutejszy Ośrodek współpracował i nadal współpracuje z Policją, Sądem Rejonowym w Płońsku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku, kuratorami zawodowymi i społecznymi, Stowarzyszeniem Przeciwko Przemocy w Rodzinie w Płońsku, Ośrodkami Szkolno- Wychowawczymi, Poradnią Zdrowia Psychicznego w Płońsku oraz szkołami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach przystąpił do realizacji Projektu Systemowego w ramach Projektu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII, Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnianie efektywnej integracji”

11 Opieka zdrowotna

Mieszkańcy Gminy Załuski korzystają z Kontraktowego Ośrodka Zdrowia w Załuskach. Jest to nowy budynek oddany do użytkowania w roku 2006. W gminie funkcjonuje jedna apteka. Zakres usług medycznych na terenie gminy Załuski obejmuje w chwili obecnej:

- ✓ podstawową opiekę medyczną,
- ✓ poradnię ginekologiczno – położniczą,
- ✓ gabinet rehabilitacji,
- ✓ gabinet stomatologiczny.

Służba zdrowia jest niedoinwestowana, usługi zdrowotne są świadczone jedynie w formie podstawowej. Istotnym problemem jest brak opieki lekarskiej w ramach medycyny szkolnej.

Fot. Budynek Ośrodka Zdrowia w Załuskach

Źródło: fot. UG Załuski

12 Rolnictwo

12.1 Grunty

Gmina Załuski jest gminą typowo rolniczą. Użytki rolne zajmują 9040,66 ha, co stanowi 83,342% ogólnej powierzchni. Grunty orne w gminie zajmują 74,8%, łąki 2%, pastwiska 4%, sady 2%.

Tabela nr 28. Podział gruntów ze względu na przeznaczenie

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia[ha]
Ogółem		10848,5209
1	Grunty orne	8120,3126
2	Sady	252,4766
3	Łąki	233,8499
4	Pastwiska	434,0210
Użytki rolne ogółem		9040,6601
5	Lasy i grunty leśne	827,0145
6	Grunty zadrzewione i zakrzewione	91,1485
7	Grunty pod wodami w tym:	
	- wody stojące	0,1900
	- wody płynące	3,2000
	- rowy	29,5455
8	Drogi	288,1781
9	Tereny osiedlowe w tym:	
	- zabudowane	253,1879
	- niezabudowane	4,9286
	- zielone	1,0300
10	Tereny różne	231,8213
11	Nieużytki	77,6184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów ze Starostwa Powiat.

12.2 Gleby

Gleby na terenie gminy Załuski są dobrej jakości. Przeważają grunty klasy bonitacyjnej IV a, które stanowią 43 %. Część obszaru gminy Załuski z uwagi na słabą jakość gleb została zakwalifikowane do Obszaru o Niekorzystnych Warunkach Gospodarowania (ONW). Są to miejscowości: Karolinowo, Przyborowice Górne i Szczytniki.

Tabela nr 29. Wskaźniki bonitacji gleb - UR

L.p.	Klasa bonitacji		Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska
			Powierzchnia [ha]			
1	I		0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
2	II		0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
3	III	III a	553,7869	27,0689	95,9357	114,1703
		III b	1276,7778	55,1651		
4	IV	IV a	3224,0303	88,3448	73,4081	223,0724
		IV b	164,9446	57,9046		
5	V		1004,9991	22,2232	52,7361	88,5983
6	VI	VI	361,1839	1,7700	10,7700	8,1800
		VI z	4,5900	0,0000		0,0000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów ze Starostwa Powiatowego

W gminie Załuski średnia wielkość gospodarstwa indywidualnego wynosi 7,1 ha. Najwięcej jest gospodarstw o areale 5 -10 ha 32,64%, 29,7 stanowią gospodarstwa o powierzchni mniejszej niż 5 ha.

Tabela nr 30. Charakterystyka gospodarstw rolnych według siedziby użytkownika

Grupy obszarowe użytków rolnych	Gospodarstwa		Powierzchnia			
	w liczbach bezwzględnych	lokata województwie	ogólna		w tym użytków rolnych	
			w ha	lokata w województwie	w ha	Lokataw województwie
Ogółem	1011	148	8553,22	128	7824,21	115
do 1 ha	117	169	64,29	228	49,48	206
1 - 5	296	166	919,82	192	820,62	178
5 - 10	330	73	2608,47	101	2396,65	85
10 - 15	143	69	1886,11	107	1738,57	98
15 ha I >	125	74	3074,53	117	2818,89	112

Źródło: Narodowy spis powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r.

12.3 Powierzchnia zasiewów

Tabela nr 31. Powierzchnia zasiewów

Głównych ziemiopłodów			Zbóż podstawowych		
Wyszczególnienie	Ogółem		Wyszczególnienie	Ogółem	
	w ha	w odsetkach		w ha	w odsetkach
Ogółem	6674,60	100,0	Ogółem	3607,26	100,0
Zboża ogółem	4318,23	64,7	Pszenica	840,13	23,3
w tym:			Żyto	1541,72	42,7

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	4307,09	64,5	Jęczmień	305,46	8,5
Strączkowe jadalne ziarno	15,90	0,2	Owies	250,95	7,0
Ziemniaki	994,34	14,9	Pszenżyto	669,00	18,5
Przemysłowe	31,40	0,5			
Pastewne	223,46	3,4			
Pozostałe	1091,27	16,3			

Tabela nr 32. Gospodarstwa rolne zajmujące się uprawą głównych ziemiopłodów

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	W % ogólnej liczby gospodarstw
Zboża	829	69,4
Ziemniaki	799	66,9
Buraki cukrowe	6	0,5
Rzepak i rzepik	#	#
Warzywa gruntowe	348	29,1
Pastewne	155	13,0

Źródło: Narodowy spis powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r

12.4 Uprawy poszczególnych gatunków drzew

Tabela nr 33. Powierzchnia uprawy poszczególnych gatunków drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	w odsetkach
Drzewa owocowe	287,62	100,0
Jabłonie	137,15	47,7
Grusze	23,69	8,2
Śliwy	28,16	9,8
Wiśnie	78,10	27,2
Czereśnie	18,48	6,4
Pozostałe	2,04	0,7
Krzewy owocowe i plantacje jagodowe	382,18	100,0
Agrest	0,03	0,0
Porzeczki	39,29	10,3
Maliny	332,40	87,0
Pozostałe	10,46	2,7

Źródło: Narodowy spis powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r.

12.5 Zwierzęta gospodarskie

Średnio na terenie powiatu płońskiego na 100 ha użytków rolnych przypada 60 sztuk bydła. Na terenie gminy Żaluski obsada bydła jest znacznie niższa i wynosi 29 sztuk na 100 ha. Jest to wskaźnik jeden z niższych w powiecie. Jednak mniej bydła hoduje się w gminie Nowe Miasto, gdzie wskaźnik wynosi 28,45 szt./100 ha i jest najniższy w powiecie.

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

Tabela nr 34. Zwierzęta gospodarskie

Wyszczególnienie	Ogółem [szt.]	Gospodarstwa	W % ogół gospodarstw rolnych
Bydło:	1626	422	35,3
- w tym krowy	770	380	31,8
- w tym krowy mleczne	767	379	31,7
Trzoda chlewna	8189	440	36,8
- w tym lochy	734	307	25,7
Owce	#	#	#
- w tym maciorki 1-roczone i starsze	#	#	#
Kozy	128	27	2,3
- w tym samice 1-roczone i starsze	32	22	1,8
Konie	85	60	5,0
- w tym konie 3-letnie i starsze	61	47	3,9
Króliki (samice)	109	15	1,3
Pozostałe zwierzęta futerkowe (samice)	-	-	-
Pnie pszczele	87	7	0,6
Drób ogółem	11635	360	30,1
- w tym drób kurzy	9479	351	29,4
Obsada zwierząt gospodarskich w szt. dużych (SD) na 100ha UR	30	-	-

Źródło: Narodowy spis powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r

12.6 Wyposażenie gospodarstw

Tabela nr 35. Wyposażenie gospodarstw rolnych w budynki i budowle

Wyszczególnienie	Gospodarstwa	Budynki i budowle
Budynki i budowle w tym:	910	2300
- obory	531	551
- chlewnie	113	117
- kurniki	69	69
- budynki wielofunkcyjne	320	345
- stodoły	513	519
Przechowalnie owoców , warzyw i ziemniaków	87	7512
Ostonięte zbiorniki do przechowywania nawozów pochodzenia zwierzęcego	42	x

Źródło: Narodowy spis powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r

Tabela nr 36. Ciągniki, samochody ciężarowe i wybrane maszyny w gospodarstwach rolnych

Wyszczególnienie	Gospodarstwa	Maszyny
Ciągniki	688	915
Samochody ciężarowe	216	264
Kombajny:		
- zbożowe	46	49
- ziemniaczane	134	134
Silosokombajny samobieżne	-	-
Silosokombajny pozostałe	#	#
Dojarki bańkowe	78	80
Dojarki rurociągowe	#	#
Konwiowe schłodzarki do mleka	42	43
Zbiornikowe schłodzarki do mleka	5	5

Źródło: Narodowy spis powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r.

13 Działalność gospodarcza

Dominującą funkcję w strukturze gospodarki gminy pełni rolnictwo. Pozarolnicze formy działalności są stosunkowo słabo rozwinięte.

Na terenie gminy działa łącznie 199 podmiotów gospodarczych (dane z marca 2004 r). W poszczególnych sekcjach dominują różne formy działalności usługowej, przede wszystkim podmioty handlowe oraz oferujące usługi w segmencie budownictwa oraz transportu. Podmioty te zawarto w poniższym zestawieniu.

Tabela nr 37. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Załuski

Lp.	Podmioty gospodarcze	Liczba	%
1.	Sklepy, inne handlowe	33	16,58
2	Usługi budowlane, zakłady betoniarskie i kamieniarskie	18	9,05
3	Handel obwoźny	22	11,06
4	Usługi transportowe	21	10,55
5	Gastronomia	7	3,52
6	Mechanika pojazdowa	7	3,52
7	Inne	91	45,7

Najwięcej jest placówek handlowych. Brak jest wyraźnej specjalizacji. Nie wytwarza się wyrobów związanych z lokalną tradycją (rzemiosło, drobna wytwórczość) oraz nie oferuje się specyficznych, związanych wyłącznie z tym terenem usług.

Słabo rozwinięta jest także infrastruktura na rzecz przedsiębiorczości. Na terenie gminy brak jest dużych podmiotów gospodarczych. Obecnie do największych należą: PHU "Boryna", RSP Szczytno oraz DDA w Załuskach i „Green factory” w Zdunowie.

14 Budżet gminy

14.1 Dochody Gminy Załuski w latach 2005-2007

Tabela nr 38. Dochody Gminy Załuski w roku 2005

Wyszczególnienie	2005r.	
	W zł	W %
Dochody ogółem w tym:	9 212 741	100
Podatki i opłaty lokalna	1 777 366	19,29
Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	653 603	7,09
Subwencje ogólne	4 530 301	49,17
Dotacje budżetu państwa	1 148 438	12,48
Sprzedaż mienia	190 223	2,06
Infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna: wpłaty ludności	102 380	1,11
inne	810 430	8,8

Tabela nr 39. Dochody Gminy Załuski w roku 2006

Wyszczególnienie	2006r.	
	W zł	W %
Dochody ogółem w tym:	10 468 741,11	100
Podatki i opłaty lokalna	1 936 890,24	18,50
Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	835 370,18	7,98
Subwencje ogólne	4 814 521	45,99
Dotacje budżetu państwa	2 326 474	22,22
Sprzedaż mienia	106 337,35	1,02
Infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna: wpłaty ludności	246 620	2,36
inne	202 528,34	1,93

Tabela nr 40. Dochody Gminy Załuski w roku 2007

Wyszczególnienie	2007	
	W zł	W %
Dochody ogółem w tym:	14 617 946,14	100
Podatki i opłaty lokalna	3 014 556,85	20,62
Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	1 074 262,13	7,35
Subwencje ogólne	5 366 936	36,71
Dotacje budżetu państwa	2 902 295,57	19,86
Sprzedaż mienia	-	-

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna: wpłaty ludności	511 750	3,5
inne	1 748 145,19	11,96

14.2 Wydatki Gminy Załuski w latach 2005-2007

Tabela nr 41. Struktura wydatków Gminy Załuski w latach 2005-2007

ROK			W tym:			
			Wydatki inwestycyjne		Wydatki materialne	
	W zł	%	W zł	%	W zł	%
2005	9 461 396	100	1 437 063	15,19	3 781 056	39,96
2006	11 019 540,24	100	1 864 825,02	16,92	4 379 299,48	39,90
2007	12 836 282,54	100	2 660 436,79	20,73	5 168 964,10	40,27

W przekroju działowym wydatki w % budżetu Gminy Załuski w ostatnich trzech latach przedstawiają się następująco:

Tabela nr 42. Procentowe wydatki budżetu Gminy Załuski w roku 2005

Wyszczególnienie	2005 w zł	2005 w %
Ogółem w tym:	9 461 396	100
Gospodarka komunalna	303 079	3,20
Gospodarka mieszkaniowa	29 975	0,32
Oświata i wychowanie	5 108 704	53,98
Kultura i sztuka	31 000	0,33
Ochrona zdrowia	54 481	0,58
Opieka społeczna	1 218 337	12,88
Administracja samorządowa	1 274 250	13,47
Rolnictwo	518 486	4,85
Drogi i ulice	458 509	5,48
Bezpieczeństwo publiczne	171 188	1,81
Inne	293 387	3,10

Tabela nr 43. Procentowe wydatki budżetu Gminy Załuski w roku 2006

Wyszczególnienie	2006 w zł	2006 w %
Ogółem w tym:	11 019 540,24	100
Gospodarka komunalna	191 394,36	1,74
Gospodarka mieszkaniowa	13 326,51	0,12
Oświata i wychowanie	5 142 590,58	46,67
Kultura i sztuka	30 600	0,28
Ochrona zdrowia	65 165,46	0,59
Opieka społeczna	1 903 976,72	17,28
Administracja samorządowa	1 447 454,06	13,14

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Rolnictwo	1 515 347,62	13,75
Drogi i ulice	268 654,83	2,44
Bezpieczeństwo publiczne	100 143,72	0,90
Inne	340 886,38	3,09

Tabela nr 44. Procentowe wydatki budżetu Gminy Załuski w roku 2007

Wyszczególnienie	2007 w zł	2007 w %
Ogółem w tym:	12 836 282,54	100
Gospodarka komunalna	133 205,34	1,04
Gospodarka mieszkaniowa	9 951,02	0,08
Oświata i wychowanie	5 576 966,41	43,44
Kultura i sztuka	34 000	0,26
Ochrona zdrowia	37 913	0,30
Opieka społeczna	1 933 767	15,06
Administracja samorządowa	1 810 353	14,10
Rolnictwo	1 378 708	10,74
Drogi i ulice	1 181 429	9,20
Bezpieczeństwo publiczne	225 562	1,76
Inne	514 427,77	4,02

15 Zrealizowane inwestycje w gminie Załuski w latach 2004 – 2007. Raport

ROK 2004

Zadania zrealizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura ochrony środowiska:**

1. Budowa wodociągu (Wilamy, Falbogi, Wojny)	– 490 046 zł
2. Budowa wodociągu (Szczytno-Przyborowice)	– 204 950 zł
3. Budowa wodociągu we Wrońskach	– 137 580 zł
4. Budowa wodociągu w Szczytnikach	– 32 764 zł

Zadania realizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Oświata i wychowanie.**

1. Termomodernizacja budynku SP w Stróżewie (Wymiana okien)	- 56 519 zł
2. Budowa sali gimnastycznej w Szczytnie	- 439 112 zł

W latach 2004 – 2006

3. Termomodernizacja budynku SP w Kamienicy (Wymiana okien)	- 31 105 zł
4. Termomodernizacja budynku ZSO w Kroczewie (Wymiana okien)	- 21 343 zł

Zadania realizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura komunikacyjna:**

1. Przebudowa drogi żwirowej w m. Wrońska (1,8 km)	- 64 411 zł

ROK 2005

Zadania zrealizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura ochrony środowiska:**

1. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Kroczewie	- 406 621 zł

W latach 2005 – 2006

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

2. Budowa wodociągu (Kroczewo, Sobole, Gostolin, Złotopolice, Naborówiec) - 1 218 971zł

Zadania realizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura komunikacyjna:**

1. Przebudowa drogi gminnej Kamienica - Pieścidla (1,6 km) - 241 362 zł
2. Modernizacja drogi gminnej w m. Nowe Olszyny (1,3 km) - 162 153 zł

ROK 2006

Zadania zrealizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura ochrony środowiska:**

1. Budowa wodociągu (Naborowo, Naborowo-Parcele) – 211 306,57zł

Zadania realizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Oświata i wychowanie.**

1. Termomodernizacja budynku ZSO w Szczytnie (Wymiana pieca c.o.) - 43 455 zł
2. Termomodernizacja budynku SP w Stróżewie (Wymiana c.o.) - 117 467zł
3. Budowa boiska syntetycznego do piłki siatkowej w ZSO w Szczytnie oraz wyposażenie Sali sportowej w ZSO w Kroczewie - 148 050,03

Zadania realizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura komunikacyjna:**

1. Modernizacja drogi gminnej w m. Szczytno (1,01 km) - 166 965,78zł

ROK 2007

Zadania zrealizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura ochrony środowiska:**

1. Budowa wodociągu (Kamienica, Kamienica Wygoda) – 860 000zł

Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008-2015

Zadania realizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Oświata i wychowanie.**

1. Budowa boiska sportowego przy ZSO w Kroczewie - 146 108, 83zł
2. Remont dachu w SP w Kamienicy oraz remont sal lekcyjnych i ich częściowe wyposażenie w szkołach w Stróżewie i Szczytnie -251 224,26

Zadania realizowane na terenie Gminy Załuski z obszaru strategicznego: **Infrastruktura komunikacyjna:**

1. Przebudowa drogi gminnej we wsi Naborówiec (1,7 km) - 375 000 zł
2. Budowa drogi dojazdowej do strefy inwestycyjne Gminy Załuski (2,47) - 435 000 zł
3. Budowa Chodnika w m. Kroczewo (400 m.) - 69 000 zł

16 Analiza SWOT i koncepcja rozwoju gminy Załuski

16.1 Założenia metodologiczne analizy SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników):

S (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,

W (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,

O (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,

T (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Informacja, która nie może być poprawnie zakwalifikowana do żadnej z wymienionych grup, jest w dalszej analizie pomijana jako nieistotna strategicznie.

Informacja strategiczna, posegregowana według opisanych kryteriów na cztery grupy, jest następnie zapisywana w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych a prawa dwie kategorie czynników negatywnych.

W popularnych ujęciach mikroekonomicznych dwa pierwsze obszary odnoszą się najczęściej do środowiska wewnętrznego i zawierają najistotniejsze w danym przedsiębiorstwie elementy, np. silna marka (S), czy słabe zaplecze kapitałowe (W).

Natomiast dwa ostatnie odnoszą się analogicznie do środowiska zewnętrznego. Jest to bardzo rozpowszechniony obecnie schemat analizy, która często przybiera bardzo powierzchowną postać wypisania przekonań autora nt. słabych/silnych oraz szans i zagrożeń bez faktycznej analizy merytorycznej lub ilościowej.

16.2 Analiza SWOT

Mocne Strony

- ✓ Gmina prawie w 100% zwodociągowana,
- ✓ częściowo uporządkowana gospodarka odpadami - kontenerowy wywóz odpadów,
- ✓ korzystne położenie komunikacyjne,

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

- ✓ obszar ekologicznie czysty - wolny od zanieczyszczeń przemysłowych,
- ✓ wysoki poziom dostępu do telefonii stacjonarnej, pełna dostępność sieci bezprzewodowej,
- ✓ promocja gminy,
- ✓ potencjał w zakresie rozwoju turystyki oraz rekreacji,
- ✓ dobre warunki dla rozwoju rolnictwa,
- ✓ funkcjonujący ośrodek zdrowia,
- ✓ funkcjonująca biblioteka,
- ✓ funkcjonujące przedszkole,
- ✓ prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- ✓ bliskość metropolii warszawskiej,
- ✓ położenie przy ważnym szlaku komunikacyjnym - trasie E 7,
- ✓ położenie gminy w obszarze funkcjonalnym "Zielone Płuca Polski",
- ✓ baza surowcowa dla przemysłu rolno - spożywczego, zwłaszcza przetwórstwa owocowo- warzywnego
- ✓ dobrze rozwinięta baza oświatowa
- ✓ dostępność terenów pod inwestycje

Słabe Strony

- ✓ niedobór w zakresie infrastruktury środowiskowej -brak kanalizacji,
- ✓ niewystarczająca edukacja ekologiczna,
- ✓ niski stopień rozwoju infrastruktury informatycznej,
- ✓ niski poziom wykształcenia mieszkańców,
- ✓ słaba oferta wsparcia kształcenia młodzieży,
- ✓ zubożenie społeczności lokalnej,
- ✓ niski potencjał oraz dochodowość produkcji rolnej,
- ✓ brak zakładów przetwórstwa rolnego,
- ✓ brak specjalizacji w produkcji rolnej,
- ✓ brak infrastruktury organizacyjnej i ekonomicznej sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości w otoczeniu rolnictwa,
- ✓ słabo rozwinięte usługi dla rolnictwa,
- ✓ niski poziom przedsiębiorczości pozarolniczej,
- ✓ niewielka oferta w zakresie aktywizacji bezrobotnych oraz absolwentów,

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

- ✓ brak długofalowej koncepcji rozwoju przestrzennego,
- ✓ brak spójnej polityki w zakresie gospodarki gruntami,
- ✓ zagrożenie patologiami,
- ✓ niewystarczająca oferta w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego (kultura, rekreacja, sport itp.),
- ✓ niewystarczająca oferta zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży,
- ✓ brak sieci gazowej

Szanse

- ✓ utrzymanie proekologicznego charakteru gminy,
- ✓ produkcja zdrowej żywności,
- ✓ ochrona krajowego rynku rolnego,
- ✓ rozwój sieci rynków i giełd rolno - spożywczych,
- ✓ sprawne i efektywne funkcjonowanie systemu doradztwa rolniczego,
- ✓ preferencje kredytowe dla rolnictwa,
- ✓ wzrost popytu na zdrową żywność,
- ✓ poprawa relacji dochodowych w produkcji rolniczej (poprawa opłacalności),
- ✓ szeroka oferta w zakresie indywidualnych rozwiązań dla rozwoju przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ✓ zamiar lokalizacji międzynarodowego lotniska w Modlinie.
- ✓ możliwy napływ ludności miejskiej na wypoczynek weekendowy
- ✓ planowana realizacja programów Odnowa Wsi w poszczególnych miejscowościach w ramach funduszy UE
- ✓ przychylne nastawienie samorządu gminnego do inicjatyw społecznych
- ✓ rozwój oferty agroturystycznej oraz turystyki aktywnej (budowa ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych)

Zagrożenia

- ✓ niski przyrost naturalny - postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- ✓ zagrożenia przestępczości,
- ✓ wzrost patologii społecznych,
- ✓ brak perspektyw zatrudnienia w otoczeniu gminy,

- ✓ spadek realnych dochodów ludności rolniczej,
- ✓ napływ żywności z zagranicy,
- ✓ słaby rozwój rynkowego otoczenia rolnictwa,
- ✓ emigracja wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z terenu gminy do miast.
- ✓ wysokie oprocentowanie kredytów
- ✓ wysokie ceny środków ochrony roślin
- ✓ wysokie ceny maszyn rolniczych oraz ropy
- ✓ niedoinwestowanie średnich i małych przedsiębiorstw

16.3 Analiza strategiczna rozwoju gminy Żaluski

Planowanie strategiczne jest przemyślanym, metodycznym sposobem zarządzania, prowadzącym w dłuższej perspektywie do rozwiązania najważniejszych problemów oraz wykorzystania najważniejszych atutów, przy uwzględnieniu szans i zagrożeń. Planowanie strategiczne oparte zostało o przeprowadzoną uprzednio technikę analizy SWOT, co pozwoliło dostrzec mocne i słabe strony gminy, a także rozpatrzeć szanse i zagrożenia stojące przed jednostką.

Wynik analizy ma odzwierciedlenie w takim a nie innym ułożeniu celów strategicznych dokumentu. Uznano przy tym, że cele strategiczne pomagają gminie skoncentrować wysiłki na kwestiach wpływających w największym stopniu na rozwój gminy Żaluski. Cele strategiczne wskazują, w jaki sposób gmina ma funkcjonować i rozwijać się, aby zaspokoić potrzeby mieszkańców oraz osiągnąć zamierzone cele rozwojowe.

Sformułowane cele strategiczne są metodycznym zaadaptowaniem wizji rozwojowych, będących wynikiem przemyśleń mieszkańców i władz jednostki. Duży stopień ogólności wizji, wyraz pragnienia obywateli oraz chęci dążenia do stanu zamierzonego, przybrał na etapie hierarchizacji celów formę celów strategicznych (ogólnych). Konkretyzacją celów strategicznych są cele szczegółowe (operacyjne), powstałe w kolejnym etapie procesu przygotowania strategii.

Cele stanowią przekładnik dla misji rozwoju gminy. Wyrażane są ogólnie, jako funkcje definiujące potrzeby, które powinny być zrealizowane w określonym czasie. Cele opisują kierunek, w jakim powinien dokonywać się rozwój gminy Żaluski oraz spełniają dwa podstawowe warunki:

- są osadzone w realiach funkcjonowania gminy,

- wyznaczają tylko te działania, które rzeczywiście mogą zostać spełnione.

Cele strategiczne zostały wyznaczone w oparciu o:

- diagnozę stanu istniejącego,
- analizę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (SWOT).

Każdej z analizowanych kwestii przypisano odpowiadające im uwarunkowania zewnętrzne – kluczowe szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu gminy, mogące mieć pozytywny lub negatywny wpływ na tempo dalszego rozwoju jednostki.

Niezwykle istotnym elementem strategii jest wyznaczenie misji, jako swego rodzaju drogowskazu o najwyższym stopniu ogólności. Misja strategiczna jest odzwierciedleniem dążenia do wartości nadrzędnych, a cele strategiczne są narzędziami umożliwiającymi zbliżanie się do założonego ideału. Misja jest określana najogólniej jako:

- posłannictwo pełnione przez osobę lub organizację, które dotyczy wykonania specjalnego zadania,
- charakterystyczna rola do spełnienia przez firmę wyrażająca jej odrębność (tożsamość organizacji, sens istnienia).

W odróżnieniu od misji, wizja jest opisem wizerunku instytucji w stosunku do odległej przyszłości, określającym wynik rozwoju tej instytucji przy założeniu możliwie najlepszych uwarunkowań. Wizja to ponadto: wyobrażenie przedstawiające obraz rzeczywistości w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej, koncepcja modelowa przyszłej organizacji, funkcjonowania i pożądanego rozwoju gminy.

Wobec ograniczonych środków finansowych będących w dyspozycji mieszkańców i władz gminy, liczba celów szczegółowych została ograniczona do najbardziej możliwych do zrealizowania. Celom szczegółowym przyporządkowane zostały mierniki ich realizacji, pozwalające na monitorowanie oraz nadzór nad realizacją Strategii.

16.4 Misja i wizja Gminy Załuski

M i s j a   G m i n y

**Osiągnięcie zrównoważonego rozwoju gminy
Załuski poprzez kreowanie warunków
do rozwoju gospodarczego w gminie,
zapewnienie dostępu do edukacji ,
rozwijanie specjalistycznej produkcji rolnej,
rozwój infrastruktury,
oraz poprawę jakości środowiska.**

W i z j a   G m i n y

**Gmina, w której mieszkańcy mają dostęp
do oświaty i kultury na wysokim poziomie,
powszechną opiekę zdrowotną,
nowoczesną infrastrukturę
oraz poczucie bezpieczeństwa
i możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu
i rozwoju lokalnej wspólnoty.**

17 Cele strategiczne rozwoju Gminy Załuski

Wskutek przeprowadzonej analizy problemowej wyznaczono cele strategiczne, wskazujące ogólne kierunki rozwoju gminy Załuski. Przytoczona kolejność celów nie jest wynikiem przeprowadzonej hierarchizacji, każdy z nich traktować należy na równi z innymi, bez wartościowania ważności. Dokładne określenie celów pozwoli na odpowiednią koordynację działań przez osoby i instytucje, które będą miały wpływ na realizację strategii, wytyczającej długofalowe kierunki zrównoważonego rozwoju gminy. Działania objęte strategią pozwalają na kompleksowe ujęcie zrównoważonego rozwoju gminy w dziedzinie infrastruktury technicznej i społecznej, gospodarki oraz środowiska przyrodniczego.

Osiągnięcie celu głównego Strategii (czyli wizji), będzie możliwe dzięki skutecznej realizacji czterech celów strategicznych:

- 1. Rozwój infrastruktury lokalnej zwiększający atrakcyjność inwestycyjną jak i służący ochronie środowiska naturalnego.**
- 2. Zapewnienie sprzyjających warunków do rozwoju społecznego na terenie gminy.**
- 3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i gospodarki oraz wsparcie istniejących przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych**
- 4. Stworzenie warunków do rozwoju turystyki, kultury i rekreacji**

I Cel: Rozwój infrastruktury lokalnej zwiększający atrakcyjność inwestycyjną jak i służący ochronie środowiska przyrodniczego.

Rozwój infrastruktury lokalnej w tym przede wszystkim komunalnej i transportowej jest podstawowym warunkiem budowania trwałego rozwoju, zarówno w sferze gospodarczej jak i społecznej. Budowa infrastruktury technicznej jest czynnikiem budującym przewagę atrakcyjności i konkurencyjności gminy. Metodą zachęcającą potencjalnych przedsiębiorców do inwestowania na terenie gminy Załuski będzie oferowanie terenów w pełni uzbrojonych i mających dostęp do wszystkich mediów oraz o dogodnym dostępie komunikacyjnym.

Na terenie gminy Załuski występują w dalszym ciągu braki w infrastrukturze technicznej związanej ściśle z ochroną środowiska, dlatego też obszar ten wymaga podjęcia działań, które zapewnią dostosowanie systemów wodno – kanalizacyjnych i systemu gospodarki odpadami do potrzeb w zakresie ekologii.

II Cel: Zapewnienie sprzyjających warunków do rozwoju społecznego na terenie Gminy.

Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna jak i jakość oferowanych usług społecznych w tym: edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, zdrowotnych i socjalnych zaspokajających potrzeby mieszkańców, jest jednym z podstawowych czynników warunkujących podniesienie standardu życia. Stworzenie warunków do podejmowania aktywności społecznej, stymulowanie aktywności mieszkańców jest nieodzownym procesem budowania integracji i więzi społecznych. Wsparcie tego obszaru jest niezbędne do zrównoważonego rozwoju gminy.

III Cel: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i gospodarki oraz wsparcie istniejących przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych.

Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorczości to poza atrakcyjnością oferowanego terenu oraz tworzenie korzystnych warunków lokalizacyjnych to także wsparcie w obsłudze administracyjnej.

Ważne jest także tworzenie warunków dla podnoszenia kompetencji i umiejętności dla przedsiębiorców np. poprzez ofertę szkoleniową, ale także dzięki wymianie doświadczeń z osobami prowadzącymi działalność gospodarczą w podobnej branży w kraju, czy za granicą.

Niewątpliwie ważny jest również rozwój rolnictwa na terenie gminy ale również taki który ukierunkowany jest w stronę innowacyjnych i ekologicznych rozwiązań przynoszących ogromne korzyści dla otaczającego nas środowiska.

IV Cel: Stworzenie warunków do rozwoju turystyki, kultury i rekreacji

Rozwój turystyki i kultury stanowi szansę dla ogólnego rozwoju społeczno gospodarczego gminy Załuski . Turystyka na terenie gminy jest słabo rozwinięta. Rozwój gospodarki turystycznej na terenie gminy Załuski jest możliwy dzięki wykorzystaniu uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych. Rozwój usług turystycznych powoduje powstawanie nowych miejsc pracy począwszy od prac przygotowawczych poprzez promocję i obsługę interesantów. Gmina położona jest na ważnym szlaku komunikacyjnym – ze stolicy nad morze, co może stanowić alternatywę dla odwiedzających tereny turystów.

17.1 Cele operacyjne

Uszczegółowieniem celów strategicznych są odpowiadające im cele operacyjne, przedstawione w kolejnych podrozdziałach Strategii.

Cele operacyjne stanowią rozwinięcie celów strategicznych i charakteryzują się bliższym od nich horyzontem czasowym. Realizacja celów operacyjnych warunkuje osiągnięcie strategicznych celów rozwoju. Powinny one zostać sformułowane w taki sposób, aby były osiągalne i mierzalne. Do każdego z celów operacyjnych przypisano konkretne zadania, których realizacja planowana jest w latach 2007 – 2015.

Zadania to konkretne zamierzenia i przedsięwzięcia, które w całości lub w części realizują jeden lub więcej celów operacyjnych.

I cel strategiczny: Rozwój infrastruktury lokalnej zwiększający atrakcyjność inwestycyjną jak i służący ochronie środowiska przyrodniczego.

1 cel operacyjny: Rozwój infrastruktury drogowej oraz poprawa dostępności komunikacyjnej

Zadania/projekty:

- ☞ Budowa, modernizacja i rozbudowa dróg gminnych (łącznie ok. 15 km. = 16653 mb)
  - Załuski – Falbogi
  - Kroczewo - Gostolin
  - Złotopolice - Gostolin (roboty uzupełniające)
  - Szczytno
  - Sadówiec
  - Załuski – Stróżewo
  - Kroczewo – Strubiny
  - Naborówiec – Naborowo
  - Nowe Wrońska – Stare Wrońska
  - Stare Wrońska – Proboszczewice
  - Stare Wrońska – Krępica
  - Michałówek – Nr 7
  - Karolinowo – Proboszczewice
  - Szczytno – Szczytniki

- ☞ Poprawa bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych poprzez budowę oświetleń dróg, chodników, przejść dla pieszych, odwodnień, utwardzonych poboczy

2 cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Zadania/projekty

- ☞ Rozpoczęcie i wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☞ Budowa punktowych przyłączy do sieci wodociągowej
- ☞ Rozbudowa przepompowni wodociągowej
- ☞ Uzbrojenie terenów budowlanych oraz atrakcyjnych turystycznie i rekreacyjnie

3 cel operacyjny: Budowa systemu gospodarki odpadami

Zadania / projekty

- ☞ Przeciwdziałanie powstawaniu i likwidacji istniejących dzikich wysypisk śmieci.
- ☞ Realizacja projektów związanych z wymianą i utylizacją materiałów zawierających azbest,
- ☞ Rozbudowa gminnego systemu zbiórki surowców wtórnych(szkło, papier, PET) oraz odpadów niebezpiecznych (baterie),

4 cel operacyjny: Gazyfikacja gminy

Zadania / projekty

- ☞ Przeprowadzenie prac planistycznych i projektowych nad budowa sieci gazowej wspólnie z sąsiednimi gminami
- ☞ Poszukiwanie partnerów do realizacji w zakresie gazyfikacji,

II cel strategiczny: Zapewnienie sprzyjających warunków do rozwoju społecznego na terenie Gminy.

1 cel operacyjny: Rozwój infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej,

Zadania / projekty:

- ☞ Remont placówek oświatowych
  - **W SP Karolinowo** (wymiana podłogi w salach nr 6,5,4,3,2, w zerówce, w Sali informatycznej, w bibliotece, w gabinecie dyrektora i w pokoju nauczycielskim, wymiana drzwi wejściowych, drzwi wewnętrznych, drzwi do gabinetu dyrektora, wymiana okien i parapetów zewnętrznych)
  - **W ZSO Szczytno** (wymiana podłogi w sali gimnastycznej, w sali nr 4,5,6,2 w pokoju nauczycielskim, wymiana drzwi do Sali gimnastycznej, do korytarza Sali gimnastycznej oraz drzwi wejściowych do budynku szkoły, remont w łazienkach)
  - **W ZSO Kroczewo** (wymiana podłogi w Sali nr 1,2,5,6,7,8,9,10,11 w pokoju nauczycielskim, gabinecie dyrektora i w sekretariacie, w sklepiku uczniowskim, korytarzach na piętrze i na parterze, w szatni, w pomieszczeniu gospodarczym obok szatni oraz schody klatki schodowej i zejścia do szatni, wymiana drzwi wejściowych do budynku, wewnętrznych, w gabinecie dyrektora i sekretariacie)
  - **W SP Kamienica** (remont instalacji elektrycznej)
  - **W ZSO w Szczytnie i Kroczewo** – monitoring wizyjny
- ☞ Budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów sportowych (w szczególności hali gimnastycznej, pełnowymiarowych boisk sportowych, stadionu sportowego)
- ☞ monitoring obiektów,
- ☞ wyposażenie obiektów w sportowych, dydaktycznych i społeczno-edukacyjnych,

2 cel operacyjny: Wzrost poziomu edukacji oraz aktywności zawodowej nauczycieli

Zadania / projekty:

- ☞ Organizacja dodatkowych zajęć wyrównawczych,
- ☞ Tworzenie kółek zainteresowań dla dzieci zdolnych,
- ☞ Podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej,
- ☞ Optymalne wyposażenie bibliotek szkolnych,
- ☞ Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne,

- ☞ Wspieranie nauki języków obcych (wymiana międzynarodowa)
- ☞ Aktywne uczestnictwo szkół w pozyskiwaniu środków zewnętrznych (programy, konkursy),

3 cel operacyjny: Wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców

Zadania / projekty:

- ☞ Rozwój doradztwa zawodowego,
- ☞ Promocja i wsparcie różnych form kształcenia ustawicznego,
- ☞ Organizacja szkoleń z zakresu zmiany kwalifikacji zawodowej i dostosowania do rynku pracy
- ☞ Wspieranie różnorodnych form aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,
- ☞ Stworzenie warunków do budowania więzi społecznych i postaw obywatelskich
- ☞ Stworzenie mieszkańcom warunków do rozwijania zainteresowań i aktywnego spędzania wolnego czasu,
- ☞ Wsparcie administracji gminy w tworzeniu organizacji pozarządowych
- ☞ Wsparcie administracji gminnej dla przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.

4 cel operacyjny: Efektywna i profesjonalna pomoc społeczna wspierająca oraz zmieniająca jakość życia mieszkańców

Zadania / projekty:

- ☞ Wsparcie oraz pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,
- ☞ Przystąpienie i realizacja projektu operacyjnego kapitał ludzki (priorytet VII, działanie 7.1) „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”.
- ☞ Tworzenie grup samopomocy – aktywizacja środowiska lokalnego,
- ☞ Pomoc specjalistyczna rodzinom niewydolnym wychowawczo, osobom starszym, niepełnosprawnym i bezrobotnym,
- ☞ Organizacja opieki psychologicznej i psychiatrycznej.

5 cel operacyjny: Rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz interaktywne administracji

Zadania / projekty:

- ☞ Wspieranie budowy sieci dostępu do taniego i bezpiecznego szerokopasmowego Internetu,
- ☞ Budowa nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej niezbędnej dla rozwoju mieszkańców i przedsiębiorstw (Punkt Publicznego Dostępu Do Internetu).
- ☞ wspieranie rozwoju lokalnych operatorów telekomunikacyjnych wykorzystujących VoIP (telefonię internetową) oraz inne innowacyjne technologiczne, ułatwiające powszechny dostęp do środków telekomunikacji i obniżające koszty korzystania z nich.
- ☞ informatyzacja biblioteki – możliwość przeglądania bibliotecznych katalogów w Internecie, budowa bibliotecznych baz danych.
- ☞ wdrażanie systemów elektronicznych ułatwiających i wspomagających administrację publiczną,
- ☞ wsparcie inicjatyw społecznych służących budowie społeczeństwa informacyjnego,
- ☞ wdrażanie elektronicznego obiegu dokumentów, archiwizacji oraz rozwoju usług z wykorzystaniem podpisu elektronicznego.

6 cel operacyjny: Odnowa i rozwój wsi

Zadania / projekty

- ☞ Budowa boiska sportowego
- ☞ Budowa parkingu przy kościele w Kroczewie oraz zagospodarowanie terenu wokół niego
- ☞ Rozbudowa terenów zieleni
- ☞ Modernizacja i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne o charakterze społecznym i kulturalnym (poprawa stanu remiz oraz ich otoczenia)
- ☞ Wyeksponowanie pomników przyrody oraz użytków ekologicznych,
- ☞ Budowa małej infrastruktury np. ławki, miejsca zadaszone, alejki spacerowe, tablice informacyjne,
- ☞ Budowa chodników i oświetlenia ulicznego,
- ☞ Remont i konserwacja lokalnych pomników historii i miejsc pamięci narodowej oraz zagospodarowanie terenu przyległego utwardzenie terenu, nasadzenia zieleni, tablice informacyjne

7 cel operacyjny: Projekt LEADER+ oś 4, PROW

Gmina Załuski należy do Lokalnej Grupy Działania. Brała udział wraz z 9 innymi gminami przy opracowaniu zintegrowanej strategii Rozwoju Regionu Płońskiego. Ta strategia powstała w ramach projektu LEADER+, oś 4 z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013. Gmina Załuski nadal współpracuje z LGD i chce również pozyskiwać środki z UE w ramach LEADER+, oś 4.

Gmina Załuski może pozyskać środki finansowe w kwocie ok. **2 243 347, 20 zł**

III cel strategiczny: Stworzenie warunków do rozwoju turystyki, kultury i sportu

1 cel operacyjny: Tworzenie przestrzeni do rozwoju turystyki i rekreacji

Zadania / projekty:

- ☞ Budowa infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki na terenach posiadających wartości krajobrazowe,
- ☞ Zagospodarowanie cieków wodnych dla organizacji rekreacji wodnej,
- ☞ Budowa szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, pieszych i dydaktycznych,
- ☞ Wytyczenie, oznakowanie oraz wyposażenie w małą infrastrukturę edukacyjnych ścieżek ekologicznych,
- ☞ Zagospodarowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie (szczególnie terenu parku podworskiego w Kroczewie)
- ☞ Podniesienie walorów turystycznych poprzez zagospodarowanie centrów wsi,
- ☞ Budowa małej infrastruktury turystycznej (zadaszenia, parkingi itp.),
- ☞ Budowa infrastruktury gastronomicznej, informacyjnej

2 cel operacyjny: Ratowanie dziedzictwa kulturowego /ochrona cennych zabytków Gminy/

Zadania / projekty:

- ☞ Zabezpieczenie i renowacja obiektów zabytkowych,
- ☞ Odnowienie cmentarzy
- ☞ Instalacja systemów antywłamaniowych oraz P.poż.

3 cel operacyjny: Promocja walorów rekreacyjnych, turystycznych i kulturowych

Zadania / projekty:

- ☞ Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej,
- ☞ Promowanie produktów regionalnych,
- ☞ Promowanie zespołów artystycznych ponadregionalnie,
- ☞ Aktywizacja mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych,
- ☞ Wspieranie i promowanie inicjatyw społecznych oraz lokalnych twórców kultury,
- ☞ Współpraca z gminami sąsiadującymi w zakresie wspólnej promocji infrastruktury, turystycznej.
- ☞ Współpraca międzynarodowa /m.in. z gminami partnerskimi/ w promowaniu walorów turystycznych kulturowych i rekreacyjnych.

IV cel strategiczny: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i gospodarki oraz wsparcie istniejących przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych.

1. cel operacyjny: Tworzenie sprzyjających warunków do powstawania małych i średnich przedsiębiorstw.

Zadania / projekty:

- ☞ Udostępnienie atrakcyjnych terenów pod inwestycje, uregulowanie ich stanu prawnego,
- ☞ Polityka gminy ułatwiająca start przedsiębiorcom i ich dalsze funkcjonowanie
- ☞ Udział gminy w targach (promocja oferty inwestycyjnej gminy Załuski)
- ☞ Stworzenie systemu doradztwa i współpracy z małymi i średnimi przedsiębiorstwami,
- ☞ Udział w tworzeniu kas zapomogowo pożyczkowych dla przedsiębiorców szczególnie dla rozpoczynających działalność,
- ☞ Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje

2. cel operacyjny: Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych.

Zadania / projekty:

- ☞ Wsparcie rozwoju poprzez doradztwo (pomoc w nawiązaniu współpracy gospodarstw indywidualnych z MODR)
- ☞ Usprawnienie obsługi przedsiębiorców przez administrację samorządową
- ☞ Wspieranie wdrażanych innowacyjnych technologii,
- ☞ Pomoc w tworzeniu grup producenckich i marketingowych,
- ☞ Wspieranie rozwoju produkcji towarowej (warzywa, owoce miękkie)
- ☞ Szkolenia, kursy dla rolników i domowników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa lub w celu nabycia umiejętności związanych z innym zawodem.

3. cel operacyjny: Wsparcie rozwoju nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa.

Zadania / projekty:

- ☞ Pomoc w tworzeniu grup producenckich,
- ☞ Organizowanie szkoleń z zakresu rolnictwa ekologicznego i produkcji rolnej
- ☞ Promocja nierolniczego wykorzystania produktów
- ☞ Podnoszenie kwalifikacji rolników,
- ☞ Rozwój i promocja lokalnych produktów żywnościowych i rzemiosła artystycznego.

18. Lista zadań do realizacji w poszczególnych obszarach strategicznych

Tabela nr 45. Sposób realizacji obszarów strategicznych - Infrastruktura i ochrona środowiska

Obszar strategiczny	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie priorytetowe
Infrastruktura i ochrona środowiska	Rozwój infrastruktury lokalnej zwiększający atrakcyjność inwestycyjną jak służący ochronie środowiska naturalnego	Budowa, modernizacja i rozbudowa dróg gminnych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zaluski – Falbogi ➤ Kroczewo - Gostolin ➤ Złotopole - Gostolin (roboty uzupełniające) ➤ Szczytno ➤ Sadówiec ➤ Zaluski – Stróżewo ➤ Kroczewo – Strubiny ➤ Naborówiec – Naborowo ➤ Nowe Wrońska – Stare Wrońska ➤ Stare Wrońska – Proboszczewice ➤ Stare Wrońska – Krępica ➤ Michałowek – Nr 7 ➤ Karolinowo – Proboszczewice ➤ Szczytno – Szczytniki
		Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpoczęcie i wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ➤ Budowa punktowych przyłączy do sieci wodociągowej ➤ Rozbudowa przepompowni wodociągowej ➤ Uzbrojenie terenów budowlanych oraz atrakcyjnych turystycznie i rekreacyjnie
		Budowa systemu gospodarki odpadami	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Przeciwdziałanie powstawaniu i likwidacji istniejących dzikich wysypisk śmieci. ➤ Realizacja projektów związanych z wymianą i utylizacją materiałów zawierających azbest, ➤ Rozbudowa gminnego systemu zbiórki surowców wtórnych(szkło, papier, PET) oraz odpadów niebezpiecznych (baterie),
		Gazyfikacja gminy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Przeprowadzenie prac planistycznych i projektowych nad budowa sieci gazowej wspólnie z sąsiednimi gminami ➤ Poszukiwanie partnerów do realizacji w zakresie gazyfikacji,

Tabela nr 46. Sposób realizacji obszarów strategicznych – Oświata i wychowanie

Obszar strategiczny	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie priorytetowe
Rozwój społeczeństwa, oświata i wychowanie	Zapewnienie sprzyjających warunków do rozwoju społecznego na terenie Gminy	Rozwój infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej	<p>Remont placówek oświatowych</p> <p>W SP Karolinowo (wymiana podłogi w salach nr 6,5,4,3,2, w zerówce, w Sali informatycznej, w bibliotece, w gabinecie dyrektora i w pokoju nauczycielskim, wymiana drzwi wejściowych, drzwi wewnętrznych, drzwi do gabinetu dyrektora, wymiana okien i parapetów zewnętrznych)</p> <p>W ZSO Szczytno (wymiana podłogi w sali gimnastycznej, w sali nr 4,5,6,2 w pokoju nauczycielskim, wymiana drzwi do Sali gimnastycznej, do korytarza Sali gimnastycznej oraz drzwi wejściowych do budynku szkoły, remont w łazienkach)</p> <p>W ZSO Kroczewo (wymiana podłogi w Sali nr 1,2,5,6,7,8,9,10,11 w pokoju nauczycielskim, gabinecie dyrektora i w sekretariacie, w sklepieniu uczniowskim, korytarzach na piętrze i na parterze, w szatni, w pomieszczeniu gospodarczym obok szatni oraz schody klatki schodowej i zejścia do szatni, wymiana drzwi wejściowych do budynku, wewnętrznych, w gabinecie dyrektora i sekretariacie)</p> <p>W SP Kamienica (remont instalacji elektrycznej)</p> <p>W ZSO w Szczytnie i Kroczewo – monitoring wizyjny</p> <p>Budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów sportowych (w szczególności hali gimnastycznej, pełnowymiarowych boisk sportowych, stadionu sportowego)</p> <p>monitoring obiektów,</p> <p>wyposażenie obiektów w sportowych, dydaktycznych i społeczno-edukacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizacja dodatkowych zajęć wyrównawczych, ➤ Tworzenie kółek zainteresowań dla dzieci zdolnych, ➤ Podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej, ➤ Optymalne wyposażenie bibliotek szkolnych, ➤ Dopuszczenie szkół w pomocy dydaktycznej, ➤ Wspieranie nauki języków obcych (wymiana międzynarodowa) ➤ Aktywne uczestnictwo szkół w pozyskiwaniu środków zewnętrznych (programy, konkursy),

		<p>Wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój doradztwa zawodowego, ➤ Promocja i wsparcie różnych form kształcenia ustawicznego, ➤ Organizacja szkoleń z zakresu zmiany kwalifikacji zawodowej i dostosowania do rynku pracy ➤ Wspieranie różnorodnych form aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, ➤ Stworzenie warunków do budowania więzi społecznych i postaw obywatelskich ➤ Stworzenie mieszkańcom warunków do rozwijania zainteresowań i aktywnego spędzania wolnego czasu, ➤ Wsparcie administracji gminy w tworzeniu organizacji pozarządowych ➤ Wsparcie administracji gminnej dla przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.
		<p>Efektywna i profesjonalna pomoc społeczna wspierająca oraz zmieniająca jakość życia mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wsparcie oraz pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, ➤ Przystąpienie i realizacja projektu operacyjnego kapitał ludzki (priorytet VII, działanie 7.1) „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”. ➤ Tworzenie grup samopomocy – aktywizacja środowiska lokalnego, ➤ Pomoc specjalistyczna rodzinom niewydolnym wychowawczo, osobom starszym, niepełnosprawnym i bezrobotnym, ➤ Organizacja opieki psychologicznej i psychiatrycznej.

	<p>Rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz interaktywne administracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie budowy sieci dostępu do taniego i bezpiecznego szerokopasmowego Internetu, ➤ Budowa nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej niezbędnej dla rozwoju mieszkańców i przedsiębiorstw (Punkt Publicznego Dostępu Do Internetu). ➤ wspieranie rozwoju lokalnych operatorów telekomunikacyjnych wykorzystujących VoIP (telefonię internetową) oraz inne innowacyjne technologiczne, ułatwiające powszechny dostęp do środków telekomunikacji i obniżające koszty korzystania z nich. ➤ informatyzacja biblioteki – możliwość przeglądania bibliotecznych katalogów w Internecie, budowa bibliotecznych baz danych. ➤ wdrażanie systemów elektronicznych ułatwiających i wspomagających administrację publiczną, ➤ wsparcie inicjatyw społecznych służących budowie społeczeństwa informacyjnego, ➤ wdrażanie elektronicznego obiegu dokumentów, archiwizacji oraz rozwoju usług z wykorzystaniem podpisu elektronicznego.
	<p>Odnowa i rozwój wsi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budowa boiska sportowego ➤ Budowa parkingu przy kościele w Kroczewie oraz zagospodarowanie terenu wokół niego ➤ Rozbudowa terenów zieleni ➤ Modernizacja i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne o charakterze społecznym i kulturalnym (poprawa stanu remiz oraz ich otoczenia) ➤ Wyeksponowanie pomników przyrody oraz użytków ekologicznych, ➤ Budowa małej infrastruktury np. ławki, miejsca zadaszone, alejki spacerowe, tablice informacyjne, ➤ Budowa chodników i oświetlenia ulicznego, ➤ Remont i konserwacja lokalnych pomników historii i miejsc pamięci narodowej oraz zagospodarowanie terenu przyległego utwardzenie terenu, nasadzenia zieleni, tablice informacyjne

Strategia Rozwoju Gminy Zaluski na lata 2008-2015

			<p>Projekt LEADER+ oś 4, PROW</p>	<p>Gmina Zaluski należy do Lokalnej Grupy Działania. Brała udział wraz z 9 innymi gminami przy opracowaniu zintegrowanej strategii Rozwoju Regionu Płońskiego. Ta strategia powstała w ramach projektu LEADER+, oś 4 z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013. Gmina Zaluski nadal współpracuje z LGD i chce również pozyskiwać środki z UE w ramach LEADER+, oś 4. Gmina Zaluski może pozyskać środki finansowe w kwocie ok. 2 243 347, 20 zł</p>
--	--	--	---------------------------------------	---

Tabela nr 47. Sposób realizacji wyznaczonych obszarów strategicznych – Promocja, Turystyka, Kultura i Sport

Obszar strategiczny	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie priorytetowe
<p>Promocja, Turystyka, Kultura, Sport</p>	<p>Stworzenie warunków do rozwoju turystyki, kultury i sportu</p>	<p>Tworzenie przestrzeni do rozwoju turystyki i rekreacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budowa infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki na terenach posiadających wartości krajobrazowe, ➤ Zagospodarowanie cieków wodnych dla organizacji rekreacji wodnej, ➤ Budowa szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, pieszych i dydaktycznych, ➤ Wytyczenie, oznakowanie oraz wyposażenie w małą infrastrukturę edukacyjnych ścieżek ekologicznych, ➤ Zagospodarowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie (szczególnie terenu parku podworskiego w Kroczewie) ➤ Podniesienie walorów turystycznych poprzez zagospodarowanie centrów wsi, ➤ Budowa małej infrastruktury turystycznej (zadaszenia, parkingi itp.), ➤ Budowa infrastruktury gastronomicznej, informacyjnej
	<p>Ratowanie dziedzictwa kulturowego /ochrona cennych zabytków</p>	<p>Ratowanie dziedzictwa kulturowego /ochrona cennych zabytków</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpieczenie i renowacja obiektów zabytkowych, ➤ Odnowienie cmentarzy ➤ Instalacja systemów antywłamaniowych oraz P.poż.
	<p>Promocja walorów rekreacyjnych, turystycznych i kulturowych</p>	<p>Promocja walorów rekreacyjnych, turystycznych i kulturowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej, ➤ Promowanie produktów regionalnych, ➤ Promowanie zespołów artystycznych ponadregionalnie, ➤ Aktywizacja mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, ➤ Wspieranie i promowanie inicjatyw społecznych oraz lokalnych twórców kultury, ➤ Współpraca z gminami sąsiadującymi w zakresie wspólnej promocji infrastruktury, turystycznej. ➤ Współpraca międzynarodowa /m.in. z gminami partnerskimi/ w promowaniu walorów turystycznych kulturowych i rekreacyjnych.

Tabela Sposób realizacji wyznaczonych obszarów strategicznych – Rolnictwo, Przedsiębiorczość i Gospodarka

Obszar strategiczny	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie priorytetowe
<p>Rolnictwo, Przedsiębiorczość i Gospodarka</p>	<p>Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i gospodarki oraz wsparcie istniejących przedsiębiorstw w i gospodarstwach rolnych.</p>	<p>Tworzenie sprzyjających warunków do powstawania małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw i gospodarstw</p> <p>Wsparcie rozwoju nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Udobętnienie atrakcyjnych terenów pod inwestycje, uregulowanie ich stanu prawnego, ➤ Polityka gminy ułatwiająca start przedsiębiorcom i ich dalsze funkcjonowanie ➤ Udział gminy w targach (promocja oferty inwestycyjnej gminy Zaluski) ➤ Stworzenie systemu doradztwa i współpracy z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, ➤ Udział w tworzeniu kas zapomogowo pożyczkowych dla przedsiębiorców szczególnie dla rozpoczynających działalność, ➤ Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje ➤ Wsparcie rozwoju poprzez doradztwo (pomoc w nawiązaniu współpracy gospodarstw indywidualnych z MODR) ➤ Usprawnienie obsługi przedsiębiorców przez administrację samorządową ➤ Wspieranie wdrażanych innowacyjnych technologii, ➤ Pomoc w tworzeniu grup producenckich i marketingowych, ➤ Wspieranie rozwoju produkcji towarowej (warzywa, owoce miękkie) ➤ Szkolenia, kursy dla rolników i domowników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa lub w celu nabycia umiejętności związanych z innym zawodem. ➤ Pomoc w tworzeniu grup producenckich, ➤ Organizowanie szkoleń z zakresu rolnictwa ekologicznego i produkcji rolnej ➤ Promocja nierolniczego wykorzystania produktów ➤ Podnoszenie kwalifikacji rolników, ➤ Rozwój i promocja lokalnych produktów żywnościowych i rzemiosła artystycznego.

18 Planowane inwestycje w latach 2008 -2010

Nazwa planowanego działania	Źródło finansowania	Okres realizacji	Dofinansowania (1)	Wkład własny (2)	Suma (1+2)
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków					
Etap I	SIWRM		100 000,00	60 000,00	160 000,00
Etap II	WFOŚiGW + inwestorzy		1 350 000,00	200 000,00	3 650 000,00
Gazyfikacja					
		2013			Brak danych
Budowa dróg					
Załuski – Falbogi	SIWRM KC	2008	100 000,00	200 205,40	300 205,40
Kroczewo – Gostolin	SIWRM KJ	2008	750 000,00	385 740,00	1 135 740,00
Złotopole - Gostolin (roboty uzupełniające)	SIWRM KJ	2008	35 000,00	8 750,00	43 750,00
Szczytno	FOGR	2008	50 000	76 924,00	126 924,00
Sadówiec	FOGR	2008	0,00	106 133,00	106 133,00
Załuski – Stróżewo	UE - EFRR	2009	898 215,83	158 508,68	1 056 724,50
Kroczewo – Strubiny	UE - EFRR	2009	437 751,08	77 250,19	515 001,27
Naborówiec – Naborowo	UE - EFRR	2009	140 795,54	24 846,27	165 641,81
Nowe Wrońska – Stare Wrońska	UE- EFRR	2009	249 865,67	44 093,94	293 959,61
Stare Wrońska – Proboszczewice	UE - EFRR	2009	507 348,41	89 532,07	596 880,48
Stare Wrońska – Krepica	UE- EFRR	2009	278 523,66	49 151,23	327 674,89
Michałówek – Nr 7	UE- EFRR	2009	714 987,94	126 174,34	841 162,28
Karolinowo – Proboszczewice	UE- EFRR	2009	255 55,34	45 009,76	300 065,10
Szczytno – Szczytniki	UE- EFRR	2009	592 448,28	104 549,70	696 997,98
Budowa oświetlenia					
Oświetlenie Etap I		2008		100 000	100 000

Strategia Rozwoju Gminy Zaluski na lata 2008-2015

Nazwa planowanego działania	Źródło finansowania	Okres realizacji	Dofinansowania (1)	Wkład własny (2)	Suma (1+2)
Oświetlenie Etap II		2009		200 000	200 000
Oświetlenie Etap III		2010		100 000	100 000
Remonty Szkół					
Karolinowo	MEN + SIWRM	2008	66354,63	27 604,90	93 959,53
Krocze	MEN + SIWRM	2008	102 736,17	41 621,85	144 358,02
Szczytno	MEN + SIWRM	2008	20 909,20	80597,15	101506,35
Kamienica	MEN + SIWRM	2008	15 000,00	15000,00	30 000
Stróżewo	MEN + SIWRM	2008	20 000,00	0,00	20 000
Budowa boisk sportowych					
Karolinowo	PROW	2009	350 000,00	150 000,00	500 000,00
Stróżewo	SIWRM	2008	30 000,00	137 868,22	167 868,22
WIMAX					
Dostęp do sieci szerokopasmowego Internetu		2009-2010			800 000,00
Zagospodarowanie turystyczne gminy					
Budowa ścieżki przyrodniczej pieszej	WFOŚiGW	2008	10 000,00	10 000,00	20 000,00
Rozbudowa ścieżki przyrodniczej		2009	25 000,00	25 000,00	50 000,00

19 Wykaz kluczowych przedsięwzięć i projektów do osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Gminy Załuski.

Dla właściwego przebiegu procesu wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Załuski na lata 2008 – 2015 konieczne jest przedstawienie kluczowych projektów, których realizacja w zasadniczym stopniu wpłynie na stopień osiągnięcia zamierzonych celów i stanu proponowanego w misji lokalnej społeczności. Poniższy katalog projektów nie jest zestawem zamkniętym, jego systematyczne uzupełnianie będzie wyrazem bieżącego monitoringu realizacji Strategii oraz ciągłej analizy potrzeb mieszkańców. Ważnym determinantem uzupełnień dokumentu są również pojawiające się możliwości dofinansowania poszczególnych projektów ze źródeł zewnętrznych, zgodnie z priorytetami programów krajowych i dokumentów Unii Europejskiej. Przy podejmowaniu decyzji dotyczących umieszczenia poszczególnych zadań w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym dla Gminy Załuski na lata 2008 – 2015 preferencje mają inwestycje które spełniają następujące kryteria:

- ✓ generują największe korzyści dla mieszkańców i ich warunków zamieszkania, obsługi i wypoczynku,
- ✓ sprzyjają zwiększaniu aktywności gospodarczej funkcjonujących podmiotów gospodarczych oraz podnoszeniu atrakcyjności lokalizacyjnej Gminy dla nowych inwestorów,
- ✓ dają realne podstawy do ubiegania się o środki pomocowe z UE oraz preferencyjne kredyty bankowe, a także dotacje z budżetu państwa.

Należy podkreślić, że istotnym uwarunkowaniem skutecznej i efektywnej realizacji inwestycji jest prowadzenie w kolejnych latach przez jego Władze prorozwojowej polityki finansowej polegającej na zwiększaniu udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu Gminy – mając oczywiście na uwadze istniejące uwarunkowania zewnętrzne (szanse i zagrożenia, tkwiące w otoczeniu Gminy) oraz uwarunkowania wewnętrzne (silne i słabe strony Gminy). Polityka ta powinna zmierzać w pierwszym rzędzie do długookresowej:

- ✓ maksymalizacji dochodów budżetowych,
- ✓ racjonalizacji wydatków bieżących,
- ✓ poprawy efektywności wykorzystania własnych środków finansowych przeznaczonych na inwestycje.

20 Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi i programami

Strategia rozwoju gminy Załuski to dokument, który w swoich ustaleniach jest komplementarny do dokumentów planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie wojewódzkim, krajowym, europejskim. Zgodność strategii ze strategicznymi dokumentami planistycznymi wyższego rzędu jest bowiem warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji. Poniżej wykazano zgodność zakładanych kierunków rozwoju gminy Załuski z założeniami niektórych dokumentów. Spójność z rządowymi i regionalnymi dokumentami programowymi zapewnia możliwość uczestniczenia w programach operacyjnych będących podstawą wsparcia samorządów środkami z budżetu państwa i środkami funduszy Unii Europejskiej.

20.1 Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz warunki które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia identyfikuje cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, w których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia UE w Strategii Lizbońskiej.

Głównym celem strategii jest podniesienie i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Cel główny, a także problemy społeczno – gospodarcze wynikające z zapóźnień rozwojowych niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Określają one najważniejsze obszary działań, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie celu SKR

Priorytetami tymi są:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
5. Rozwój obszarów wiejskich,
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Spójność Strategii Rozwoju Gminy Załuski ze Strategią Rozwoju Kraju zauważalna jest szczególnie w wizji gminy Załuski i celu głównym Strategii Rozwoju Kraju.

20.2 Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013

Cele polityki regionalnej państwa sformowane zostały w trzech zasadniczych kierunkach :

- ✓ Rozwój konkurencyjności gospodarczej polskich regionów,
- ✓ Wspieranie elastycznego różnicowania zamierzeń (celów) i wykorzystywanie potencjału,
- ✓ Wyrównywanie szans rozwojowych województw.

20.3 Narodowa Strategia Spójności 2007-2013

(Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia)

Narodowa Strategia Spójności (NSS) Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych. Celem strategicznym NSS (NSRO) jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Zapisy NSS w zakresie identyfikacji problemów na obszarze polski oraz zamierzonych do osiągnięcia celów są tożsame z celami stawianymi przed władzami i społecznością Gminy Załuski. Dotyczy to przede wszystkim następujących celów horyzontalnych:

- ✓ Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- ✓ Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
  - Wzrost poziomu edukacji oraz poprawa jakości kształcenia,
  - Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości,
  - Przeciwdziałanie ubóstwu i zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
  - Wzmocnienie potencjału kapitału ludzkiego
- ✓ Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
  - Zapewnienie i rozwój infrastruktury ochrony środowiska,
  - Wsparcie podstawowej infrastruktury społecznej.
- ✓ Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
  - Wspieranie działalności wytwórczej przynoszącej wysoką wartość dodaną,
  - Rozwój sektora usług,

Strategia Rozwoju Gminy Żaluski na lata 2008-2015

- Poprawa otoczenia funkcjonowania przedsiębiorstw i ich dostępu do zewnętrznego finansowania,
  - Rozwój społeczeństwa informacyjnego,
  - Zwiększenie inwestycji w badania i rozwój i tworzenie rozwiązań innowacyjnych.
- ✓ Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
    - Przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych,
    - Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.
  - ✓ Wyrównanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich.
  - ✓ Wspomaganie zmian strukturalnych.

20.4 Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013

Celami głównymi SROWiR jest:

- Poprawa zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich,
- Poprawa konkurencyjności rolnictwa,
- Wzmocnienie przetwórstwa rolno spożywczego w kierunku poprawy jakości i bezpieczeństwa żywności.

W strategii tej założono komplementarność jej działań z działaniami ustalonymi w strategiach i programach rozwoju regionów, w ramach nadrzędnego celu jakim jest poprawa warunków życia i pracy mieszkańców wsi przez wzrost gospodarczy, z uwzględnieniem wymogów środowiska.

21 System wdrażania i monitorowania

Wdrażanie i realizacja strategii powinny opierać się na następujących zasadach:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów zgodnie z kompetencjami samorządu określonych ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno – publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd, organizacje pozarządowe – samorząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publicznego – prywatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno – społecznego (z udziałem organizacji pozarządowych).

21.1 Podstawowe warunki wdrażania i realizacji Strategii

- zachowanie istniejących więzi społecznych,
- zastosowanie zasad zrównoważonego rozwoju,
- zachowanie i ochrona wartości antropogenicznych i przyrodniczych.

Dynamiczny charakter Strategii, jako programu służącego realizacji idei zrównoważonego rozwoju gminy Załuski, narzuca konieczności monitorowania zmian zachodzących w gminie oraz weryfikacji przyjętych celów strategicznych i metod ich osiągnięcia. Powszechnie stosowana w tym zakresie jest ocena stopnia i tempa osiągnięcia celów realizacji zadań strategicznych – celów operacyjnych. Służy jej zestaw wskaźników pozwalający na zweryfikowanie czy dane zadanie strategiczne zostało w założonym terminie zrealizowane czy też nie. Osiągnięcie w założonym okresie wszystkich lub zdecydowanej większości założonych wartości oznaczać będzie realizację podjętych w Strategii zadań strategicznych, tym samym osiągnięcie wyznaczonych celów operacyjnych, a to z kolei oznaczać będzie osiągnięcie głównych celów strategicznych i wypełnienie założeń postawionych w „Strategii Rozwoju Gminy Załuski”

Realizacja Strategii przynieść powinna pozytywne zmiany (efekty) zakładane na etapie jej opracowania. Może jednak także spowodować, i tego nie należy wykluczać, niezmierzone i nieoczekiwane zmiany korzystne, których nie udało się przewidzieć, lub które wystąpiły w wyniku określonego ukształtowania się warunków realizacji strategii, zwłaszcza warunków

zewnątrznych, w szczególności międzynarodowych i krajowych. Właśnie monitoring powinien wskazywać wszelkiego rodzaju zmiany, aby można na bieżąco podejmować korekty umożliwiające prawidłową realizację Strategii.

21.2 Podstawowe zasady monitoringu

Monitoring będzie skutecznym narzędziem wdrażania założeń strategicznych tylko wówczas, gdy będzie kierował się następującymi zasadami:

- a) zasada wiarygodności – informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych; niedokładne dane w systemie monitorowania oznaczają powstanie ryzyka podjęcia niewłaściwych działań korygujących;
- b) zasada aktualności informacje powinny być gromadzone, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii;
- c) zasada obiektywności – monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny nie zakłóconej subiektywnością wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów i dążeń;
- d) zasada koncentracji na punktach strategicznych – monitorowanie powinno skupiać się przede wszystkim na tych obszarach życia społeczno gospodarczego, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyleń, mogących wywoływać zahamowania w realizacji założeń strategii lub ich zatrzymanie;
- e) zasada realizmu – monitorowanie musi być zgodne z realiami realizowanych zadań; gmina wdrażając strategię powinna dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów;
- f) zasada koordynacji informacji – monitorowanie musi być prowadzone w taki sposób, aby było skoordynowane z tokiem prowadzonych prac i jednocześnie nie wpływało na ich zahamowanie oraz nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań;
- g) informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich zainteresowanych tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji mających na celu znaczenie strategiczne;
- h) zasada elastyczności – proces monitorowania musi być bardzo elastyczny i zapewniający szybkie reagowanie na zachodzące zmiany; także w przypadku zmian i korekt należy modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w przyszłości.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu Strategii posiada Wójt. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczył będzie zespół zadaniowy ds. aktualizacji strategii. Główną jego rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w dokumencie (ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionych rezygnacji z realizacji zadania), aktualizowanie w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań jak i prowadzenie dialogu społecznego w celu akceptacji społecznej dla realizowanych działań.

Zakres rzeczowy monitoringu nie powinien być zbyt obszerny. Strategia jest programem generalnym i z tych względów ocena rozwoju powinna posiadać także generalny charakter. Nie oznacza to, że powinna być powierzchowna. Zestaw wskaźników będących podstawą oceny powinien ujmować w sposób dość szczegółowy stopień realizacji zadań. Częstotliwość kontroli i przeglądów realizacji zadań zawartych w strategii zaproponowano na poziomie corocznym. Każdego roku Wójt przedkłada Radzie Gminy w Załuskach informację z założeń strategii. O planowanym złożeniu informacji mieszkańcy są informowani za pośrednictwem wywieszonych zawiadomień o sesji mającej w programie tę informację.

22 PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Podstawowym założeniem działań strategicznych jest stała analiza otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego wraz z kontrolą rezultatów wdrażania strategii i korygowaniem podejmowanych działań. Stąd też, jeżeli w przyszłości zaistnieją warunki bądź sytuacje nieprzewidziane w analizach, które przedstawiono i które zostaną podsumowane w danym rozdziale, należy z nich wyciągnąć wnioski dla wdrażania strategii.

Odległość 50 kilometrów do Warszawy stanowi poważny atut promocyjny i może przyczynić się do napływu kapitału zewnętrznego. Jego brak, istotnie hamuje ekspansję ekonomiczną gminy. Aby możliwe było wykorzystanie tej szansy należy rozpocząć intensywną współpracę z sąsiednimi gminami, dzięki temu ułatwiony zostanie przepływ informacji i będzie można pozyskać nowych inwestorów. W tym też celu gmina Załuski zgłosiła swój udział w konkursie „Gmina Fair Play” i podjęto starania o logo i z nim związane przywileje. Celem konkursu jest wyróżnienie i promocja gmin przyjaznych dla inwestorów, zwiększenie zainteresowania inwestorów i mediów gminą oraz promowanie przejrzystych relacji z przedsiębiorcami i społecznością lokalną. Biorąc pod uwagę określone cele strategiczne udział w konkursie i uzyskanie certyfikatu jest jednoznaczne z międzynarodową informacją o terenach inwestycyjnych wydzielonych w MPZP gminy Załuski.

Na terenie gminy należy zaś rozwinąć prace na rzecz poprawy stanu infrastruktury technicznej i ekonomicznej. Dostosowanie uzbrojenia terenów pod inwestycję do przeciętnych standardów jest jednym z ważniejszych warunków potencjalnych inwestorów.

Istotne jest także prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych. Należy uczestniczyć w organizowanych w kraju targach i seminariach na temat współpracy międzynarodowej i lokalnej, nawiązywać kontakty z inwestorami w kraju i za granicą. Poważną szansą byłoby także rozpoczęcie współpracy z partnerskimi gminami w krajach Unii Europejskiej.

Gmina Załuski jako gmina typowo rolnicza charakteryzuje się różnorodną produkcją upraw rolnych. Najwięcej uprawia się owoców miękkich oraz zbóż. Ostatnio powstała giełda w sąsiedniej gminie Czerwińsk n. Wisłą umożliwia zbyt towarów przez naszych rolników. Gospodarka rynkowa wymusza dostosowanie jakości surowca i jego przygotowanie do

sprzedaży, według życzeń klientów. Stąd też jakość ziemiopłodów musi wyraźnie wzrosnąć. Dzięki temu możliwa będzie dostawa towarów do zakładów przetwórczych. Jednak takich odbiorców interesują jedynie duże partie towarów. Małoobszarowe gospodarstwa rolne, które dominują w gminie, nie są w stanie spełnić takich wymogów. W tej sytuacji należałoby doprowadzić do połączenia się drobnych producentów rolnych w zespoły marketingowe, zrzeszania. Wówczas staliby się znaczącymi partnerami dla odbiorców płodów i lepiej mogliby kształtować jakość i strukturę produkcji.

Jednym z celów tworzenia grup producenckich (niezależnie od rodzaju przedsięwzięcia) jest obniżenie kosztów produkcji poprzez m.in. wspólne użytkowanie maszyn i urządzeń. Również należy się spodziewać dążenia do powiększania areалу użytków rolniczych przez wielkie gospodarstwa i zaniechania produkcji przez małe i rozdrobnione. Przekazanie tych gruntów może nastąpić w sposób trwały na zasadzie kupna – sprzedaży może również szanując przywiązania rolników do ziemi w formie dzierżawy.

W oparciu o te walory winny być tworzone gospodarstwa produkujące ekologiczną żywność, która jest w ostatnim czasie bardzo modna a co najważniejsze odpowiednio droższa od produkowanej w sposób intensywny, przemysłowy.

Bardzo istotną sprawą jest rozwój turystyki w gminie poprzez wykorzystanie takich atutów jak czyste środowisko, małe zaludnienie, ciche tereny. Na te atuty czeka dużo chętnych dlatego tak ważnym staje się podjęcie działań nad tworzeniem kwater i gospodarstw agroturystycznych jak również tworzenie stowarzyszenia lub związku obsługującego lub promującego te gospodarstwa.

To właśnie przez gminę Załuski można najkrócej dojechać z Płońska do Warszawy. W części południowej gminy obserwuje się znaczny przyrost zabudowy letniskowej, rekreacyjnej z dużym zagęszczeniem turystów. Dlatego też takie miejscowości jak Kroczewo i okolice mogą stać się „sypialnią” i odskoczną od silnie zurbanizowanych terenów Warszawy.

Oferta turystyczna musi być bardzo konkretna. Dla terenu gminy Załuski preferowana może być turystyka kwalifikowana, np.: piesza, rowerowa. Należy opracować szczegółowe trasy, łączące ciekawe miejsca (zabytkowe, historyczne, kulturowe), wkomponowując w nie wygodne miejsca do odpoczynku, zarówno krótkiego (ławeczki, zadaszenia, miejsca do palenia ognisk), jak i miejsca noclegowe oraz pola namiotowe.

Niezwykle ważnym jest zadbanie o estetyczny wygląd i bezpieczeństwo w miejscach wypoczynku oraz miejscach wartych odwiedzenia. Turysta przebywający na danym terenie

musi czuć się bezpiecznie, zarówno podczas wieczornego spaceru w parku jak i pozostawiając samochód na parkingu.

Gazyfikacja gminy będzie również konieczna do zachowania dobrego stanu środowiska naturalnego.

Niska lesistość wskazuje, że areał lasów trzeba będzie powiększać poprzez zalesianie nieużytków i gruntów V i VI klasy bonitacyjnej na dzień dzisiejszy w dużej części odległych.

Potrzeba tworzenia programów rozwoju lokalnego wynika z charakterystyki czasów. Przekształcenia systemowe, pozycja i kondycja rolnictwa jako działu gospodarki narodowej oraz członkostwo w Unii Europejskiej wymagają zintensyfikowania działań na rzecz restrukturyzacji obszarów wiejskich i wypracowania nowej koncepcji ich funkcjonowania. W gminie wymaga to wysiłku myślenia nie tylko w skali lokalnej, ale globalnej, wzrostu aktywności własnej, poszukiwania, rozwiązań niekonwencjonalnych a przede wszystkim integracji społeczności i działań wspólnych.

Władze lokalne postrzegają najczęściej strategię jako źródło, czy też sposób pozyskania dodatkowych środków finansowych. Rzadko traktuje się strategię jako długofalowy proces tworzenia koncepcji rozwoju, połączony z aktywizacją społeczną mieszkańców i instytucji gminnych. Aby osiągnąć zaplanowane cele strategiczne, należy przekonać mieszkańców do wspólnej pracy, stworzyć warunki rozwoju przedsiębiorczości, motywować rolników do działań grupowych (grupy producenckie, marketingowe), zaangażować zaplecze instytucjonalne rozwoju gospodarczego (stowarzyszenia, agencje).

Mamy nadzieję, że w gminie Załuski zarówno pierwszy, jak i drugi sposób rozumienia strategii będzie miał szansę spełnienia